

Haklarımızı biliyor muyuz?

Bekir Berat Özipek – Levent Korkut – Faik Tanrıkulu

İstanbul 2018

Giriş

Hakları korumanın ilk basamağı, onları bilmek...

İnsan çoğu kez haklarını bilmediği için mağdur olur. İtiraz edemez ve kendisine yapılan haksızlığa boyun eğer.

Oysa her zaman, her yerde ve herkese karşı kullanabileceğimiz haklarımız var. Bunların başında sadece insan olmamızdan kaynaklanan “insan hakları” geliyor. Avusturya’da, Türkiye’de, Kanada’da veya Mozambik’te, nerede yaşarsak yaşayalım, insan haklarına sahibiz ve ona uyulmasını talep edebiliriz.

Avusturya, İnsan Hakları Evrensel Beyanname’si’ni imzalamış olan ülkelerden biri. Yani onun hükümlerinin kendisi için bağlayıcı olduğunu kabul etmiş durumda. Dolayısıyla bu belgedeki bütün haklara uymasını isteyebiliriz.

Ama bundan ibaret de değil.

Bir de yaşadığımız ülkenin, altına imza koyduğu ve hakları garanti altına alan uluslararası sözleşmeler var. Devlet onun hükümlerine de uymak zorunda.

Dahası da var. Avrupa Birliği hukuku var. Onlar da aynı şekilde geçerli. Mesela Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi var; o sözleşmeyi uygulamak için kurulmuş Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi var.

Ve nihayet, Avusturya’nın kendi kanunları var. O kanunların sağladığı haklar ve güvenceler var.

Öte yandan bu hakları korumak için kurulmuş mekanizmalar var. Devlet kurumları var,

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi var. Ve haklarımızı korumak için başvurabileceğimiz hükümet dışı örgütler, insan hakları örgütleri, sendikalar ve sivil toplum örgütleri var. Kısacası, vatandaş olalım veya olmayalım, sahip olduğumuz haklar hiç de az değil.

İşte bu kılavuz, haksızlığa uğradığımızda nereye ve nasıl başvuracağımızı bize basit bir dille anlatmayı amaçlıyor.

Okumayı kolaylaştırmak için sözü kısa tuttuk. Ama daha geniş bilgi isteyen için fazlası da var...

Sunuş

Bu kılavuz, kolay anlaşılır bir dille, **dört önemli soruya** bilgi vermeyi amaçlıyor:

✓ **1 Avusturya hukuk sisteminde ne tür haklara sahibiz?**

Avusturya kanunlarının bize verdiği haklar neler? Sahip olduğumuz temel hak ve özgürlükler hangileri? Avusturya Devleti'nin hem uluslararası hukuktan hem de Avrupa Birliği üyesi olmaktan kaynaklanan başlıca yükümlülükleri biliyor muyuz?

✓ **2 Haklarımız en çok nasıl ihlal ediliyor?**

Hak ihlallerinin en çok görüldüğü alanlarda, özellikle de eğitim ve iş yaşamında, sokakta veya bir kamu kurumunda maruz kaldığımız durumu nasıl tanımlamalı? Gündelik hayatta en çok hangi ayrımcılık türleriyle, fiziksel ve psikolojik saldırı ve tacizlerle karşı karşıya kalıyoruz? Bütün bu alanlarda faydalı olacak başvuru bilgisi, herkesin anlayabileceği bir dilde nasıl ifade etmeli?

✓ **3 Avusturya'da haklarımız ihlal edildiğinde başvurabileceğimiz hangi kurumlar var?**

İnsan hakları ihlallerinin giderilmesinde ve kamuoyu oluşturulmasında etkili olan kamu ve özel kuruluşlar hangileri? Bu kurumların amaç ve görevleri neler? Hangi kurum hangi konuda uzmanlık sahibi ve bize ne tür yardımlarda bulunabilirler? Etkili destek sağlayanlar ve sağlamayanlar hangileri? İletişim bilgileri neler? Onlara nasıl başvurabiliriz?

✓ **4 Hakkımızı aramanın en doğru yolunu ve yöntemini biliyor muyuz?**

Haklıyken haksız duruma düşmemek için bilmemiz gerekenler neler? İhlale uğradığımızda ne yapmalıyız? Bu konuda doğru ve etkili tutum nedir? Örnek olaylar ve başarı hikâyeleri, ihlallerle mücadele stratejileri ve kritik öneme sahip tavsiyeler neler olabilir?

Sözü uzatmadan veya bilgi denizinin içinde boğulmadan, açık bir anlatımla bu soruları cevaplayabileceğimizi umuyoruz.

İyi okumalar...

Avusturya'da sahip olduğumuz haklar

İnsanın çeşit çeşit hakları vardır.

Mesela ev sahibi veya kiracı olarak biriyle kira kontratı yaparız. Bu durumda “sözleşmeden doğan haklar”ımız vardır. Bir devletin vatandaşıyızdır. Bu durumda “vatandaşlıktan doğan haklar”ımız söz konusudur. Ve bütün bunların ötesinde, sadece “insan olmaktan doğan haklar”ımız vardır. Buna da insan hakları denir ve bütün modern hukuk devletleri ona uymakla yükümlüdür.

Avusturya'da sahip olduğumuz haklar da öncelikle her yerde geçerli olan insan haklarından doğar. Vatandaş olsak da olmasak da, Avusturya devleti bu haklara uymak ve bize sağlamak zorundadır.

Bu bağlamda Avusturya'da sahip olduğumuz haklar da esas olarak üç ana kaynaktan gelir:

Birincisi, insan olmak bakımından sahip olduğumuz ve Avusturya devletinin de uluslararası hukuk ve imzaladığı sözleşmelerden dolayı kabul ettiği haklar vardır. Bu haklar her devletin kendi kanunlarından da önce gelir. Çünkü o devlet olarak imza koymuştur, devlet olarak onaylamıştır.

İkincisi Avrupa hukukudur. Malum, Avusturya devleti Avrupa Birliği üyesidir; bu birliğin koyduğu kurallar vardır ve üye devletler de ona uymak zorundadır. Uymazsa, başta Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi olmak üzere, onu uymaya zorlayacak birçok mekanizma vardır.

Ve üçüncüsü de Avusturya'nın kendi kanunları var. Başta Avusturya Anayasası olmak üzere, kanunlar, tüzükler, yönetmelikler, merkezi ve yerel düzeyde geçerli hukuk kuralları var. Bu kurallardan bazıları vatandaş olanlara bazı haklar ve ödevler verirken, bazıları vatandaş olsun olmasın Avusturya'da yaşayan herkese hitap ediyor.

İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi

Madde 1

Bütün insanlar hür, haysiyet ve haklar bakımından eşit doğarlar.

Madde 2

Herkes, ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasi veya diğer herhangi bir akide, milli veya sosyal köken, servet, doğuş veya herhangi diğer bir fark gözetilmeksizin bütün hak ve hürriyetlerden istifade edebilir.

Madde 3

Hayat, özgürlük ve güvenlik herkesin hakkıdır.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi

Madde 3

Hiç kimse işkenceye veya insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele veya cezaya tabi tutulamaz.

İşte bu üç düzeyi yan yana koyduğumuzda, Avusturya'daki haklarımız ortaya çıkıyor; ki bunlar hiç de az değil.

Ama bir taraftan da çok mağduriyet yaşıyoruz; peki bu nasıl oluyor? Bunun çeşitli sebepleri var ama biri de haklarımızı bilip onları kullanamamak. Avusturya'da da insan hakları hem Avusturya'nın taraf olduğu uluslararası sözleşmeler hem de iç hukuk düzenlemeleri ile güvence altına alınmış.

Aşağıda Avusturya'nın gerek uluslararası hukuktan gerekse kendi iç hukuk sisteminden kaynaklanan insan hakları yükümlülükleri ele alınacaktır.

Gelin şimdi bu haklara biraz daha yakından bakalım.

Avusturya'nın Uluslararası Hukuktan Kaynaklanan İnsan Hakları Yükümlülükleri

Uluslararası hukuk, devletler tarafından, devletler için ve devletler hakkında geliştirilmiş hukuk. Antlaşmaları, sözleşmeleri ve onların nasıl uygulanacağını belirleyen, yani kuralları yapan, devletlerin kendileri.

Bir devletin uluslararası hukuk ile bağlı olabilmesi için kendi iradesi ile uluslararası hukuk kurallarını kabul etmiş olması gerek.

İnsan Hakları alanında uluslararası hukuk iki ana grup altında toplanıyor. Bunlardan ilki **“küresel insan hakları sistemi”** olarak da adlandırılan ve Birleşmiş Milletler tarafından oluşturulmuş kurallar bütünü. İkincisi ise **“bölgesel insan hakları düzenlemeleri.”**

Bir de Avusturya'nın Avrupa Birliği üyesi olması nedeniyle **“Avrupa Birliği hukuk sistemi”**nde yer verilen insan hakları düzenlemelerine de uygun davranması gerek.

Birleşmiş Milletler Sistemi

Birleşmiş Milletler tüzüğü'nün 1. maddesinde ortaya konulduğu gibi, insan haklarına ve herkesin temel özgürlüklerine saygıyı destekleme ve teşvik etme, bu alanda uluslararası işbirliğini sağlama Birleşmiş Milletler'in ana amaçlarından biri.

Birleşmiş Milletler ya da küresel insan hakları sisteminde devletleri bağlayan kurallar sözleşmelerle oluşturuluyor. Bu düzenlemeler yoluyla devletleri bağlayan yükümlülükler de üçe ayrılıyor:

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne başvuru hakkı

Madde 13 ve Madde 35

Bu Sözleşme'de tanınmış olan hak ve özgürlükleri ihlal edilen herkes, iç hukuktaki kesin karar tarihinden itibaren altı aylık bir süre içinde başvurabilir.

- insan haklarına saygı gösterme,
- insan haklarını koruma,
- yerine getirme.

Saygı Gösterme (İhlâl Etmeme) Yükümlülüğü: Bu yükümlülüğün anlamı, insan haklarının kullanılmasına müdahale etmemek. Saygı duyma ya da ihlâl etmeme yükümlülüğünü yerine getirmek için devletin, tüm organlarının ve kuruluşlarının kişi ya da grup haklarının kısıtlanması sonucu doğurabilecek şeyleri yapmaktan kendini alıkoyması şart.

İhlâl örnekleri:

Devletin başkalarına bir zararı olmadığı halde belli ibadet biçimlerini yasaklaması.

Devletin belli fikir ve görüşlerin açıklanmasına engeller getirmesi.

Koruma Yükümlülüğü: Devletin sadece müdahale etmemesi yetmez, bir de koruması gerek. Bu da devletin ve onun organlarının, sahip olduğumuz hakların başkaları tarafından ihlâl edilmesini önlemek için gerekli tedbirleri almasını gerektiriyor. Bu aynı zamanda özgürlüklerin ihlâlinin önlenmesini de içeriyor.

İhlâl örnekleri

- Devletin belirli bir grubun, örneğin etnik bir grubun, diğerine saldırması durumunda harekete geçmede başarısızlık göstermesi,

- Devletin şirketleri insan onuruna yaraşır bir ücret ödemeye zorlayacak tedbirleri almaması,

- Devletin polisin kişilere kötü müdahalesini önleyememesi.

Sağlama Yükümlülüğü: Devletin sadece koruması da yetmez, bir de onu bize sağlaması gerek. Yani devletin, kendi hukuksal güvencesi altındaki insanların haklardan yararlanabilmeleri için bir şeyler yapma görevi de var. İnsan hakları sözleşmelerinde tanımlanmış olan ve insanların kendi kişisel gayretleriyle güvence altına alamayacakları gereksinimlerini gidermeye yönelik tedbirleri alması da lazım.

İhlal Örnekleri

- Temel sağlık bakım sisteminin oluşturulmasında başarısızlık,
- Kùltürel hakların kullanılmasını sağlayacak olanakların oluşturulmaması. Örneğin, belediyelerin ibadet yeri ihtiyacına kayıtsız kalması.

Avusturya, Birleşmiş Milletler tarafından hazırlanmış küresel insan hakları sözleşmelerinin biri hariç tümüne taraf.

Avusturya'nın taraf olduğu Birleşmiş Milletler sözleşmeleri:

1- Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi

Sözleşme, taraf devletlerin bireylerin yaşama hakkı, din özgürlüğü, ifade özgürlüğü, toplantı özgürlüğü, seçim hakları ve adil yargılanma hakları dahil, sivil ve siyasal haklarına saygı göstermelerini taahhüt eder.¹

Bu sözleşmeden kaynaklanan hakların ihlal edilmesi halinde, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komitesi'ne bireysel ve devletlerarası başvuru usulü tanınmıştır.² Yapılan başvuruları inceleyen Komite yapacağı değerlendirme sonucunda hakkında şikâyet olan devletin hak ihlali yaptığını tespit edebilir.

Taraf Devletler, Sözleşmeye taraf oldukları ilk bir yıl içinde, daha sonra da her beş yılda bir Komiteye rapor sunmakla yükümlüdürler. Komite'nin başkaca bir zamanda rapor talep etmesi de mümkündür. Komite, taraf devlet raporunu değerlendirirken güvenilir diğer kaynaklardan, özellikle sivil toplum örgütlerinden ve ulusal insan hakları kurumlarından gelen bilgileri de değerlendirmektedir.

Uygulamada bireysel başvuru sık kullanılan bir yöntem olmamakla beraber, bu yolun açık olduğunu bilmek gerek.

2- Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi

¹ Bu sözleşme, 16 Aralık 1966'da Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından kabul edilen ve 23 Mart 1976 itibarıyla yürürlüğe giren çok taraflı bir antlaşmadır. Sözleşmede 3 ek protokol vardır. Bu protokollerden 1. protokol olan seçmeli protokoldür ve bu protokolle bireysel başvuru usulüyle denetim getirilmiştir.

² Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşmeye Ek İhtiyari Protokol.

Sözleşme, taraf devletlerin bireylere işçi hakları, sağlık hakkı, eğitim hakkı ve yeterli bir yaşam standardı hakkı dahil olmak üzere çeşitli ekonomik, sosyal ve kültürel haklar verilmesine yönelik çalışmalarını taahhüt eder.

3- Her Türlü Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Sözleşme

Sözleşme, ırk ayrımcılığını tanımlayarak taraf devletlere ırk ayrımcılığının her türünü ortadan kaldırma yükümlülüğü getirmektedir. Taraf devletler her iki yılda bir Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılması Komitesi'ne rapor sunmakla yükümlüdürler. Ayrıca, Komite talep ettiğinde de devlet rapor sunmalıdır. Komite, bu raporları inceledikten sonra genel tavsiyelerde bulunabilir.

Komite, Sözleşme'de yer alan haklarla ilgili genel yorum yayımlama, bireysel başvuruları ve devlet başvurularını kabul etme ve inceleme yetkisine sahiptir.

4- Kadına Yönelik Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi

Kadınların Uluslararası Haklar Bildirgesi (Bill of Rights) olarak adlandırılan CEDAW³, kadın haklarını siyasal, kültürel, ekonomik, sosyal ve aile yaşantısı çerçevesinde tüm yönleriyle kapsamlı olarak ele alan tek sözleşmedir.

Bu sözleşmeye taraf devletler, Sözleşmeye taraf oldukları ilk iki yıl içinde, daha sonra da her beş yılda bir Sözleşme tarafından oluşturulan Kadınlara Yönelik Ayrımcılığı Önleme Komitesi'ne rapor sunmakla yükümlüdürler.

Ayrıca, Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesine İlişkin İhtiyari Protokol'ü onaylayan devletler, Komite'nin bireysel başvuruları kabul etme ve değerlendirme yetkisini tanımaktadırlar.

Kadına Yönelik Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi

Taraf devletler,

“Herhangi bir kişi veya kuruluşun kadınlara karşı ayırım yapma girişimini önlemek için bütün uygun önlemleri almayı” ve

“Kadınlara karşı ayrımcılık oluşturan mevcut yasa, yönetmelik, adet ve uygulamaları değiştirmek veya feshetmek için gerekli önlemleri almayı”

taahhüt eder.

³ Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women (Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Yok Edilmesi Sözleşmesi).

5- Her Türlü İşkence, İnsanlıkdışı ve Zalimane Ceza ve Muamelenin Önlenmesi Sözleşmesi

Bu sözleşmeye taraf olan devletler, kamu adına güç kullanma yetkisi olan tüm devlet kurumları ve şahısların bireylere muamelelerinde işkence ve kötü muamele yapmayacaklarını taahhüt ederler.

Sözleşme protokolü ile kurulan İşkenceye Karşı Komite taraf devletler tarafından kendisine her dört yılda bir sunulan raporları, o devlete yönelik şikayetler ve sivil toplum kuruluşlarının sundukları alternatif raporlarla birlikte inceleyerek devletlerin sözleşme yükümlülüklerine uyup uymadıklarını denetler.

6- Çocuk Hakları Sözleşmesi

Sözleşme, eğitim, sağlık, barınma, fiziksel, psikolojik veya cinsel sömürüye karşı korunma gibi hakların düzenlendiği, devletlere çocukların kendi ya da ailelerinin dini, etnik, iktisadi ve sosyal özellikleri nedeniyle ayrımcı uygulamalardan uzak tutulması yükümlülüğü getiren küresel bir hukuki düzenlemedir.

Sözleşme, çocuğun kendi dil ve kültürünü koruyarak yetişmesi ile ailesinin dini inançlarından kaynaklanan gereklilikleri yapabilmesinin önündeki engellerin kaldırılmasını devletlere görev olarak yükler.

7- Engelli Hakları Sözleşmesi

Sözleşme, toplumdaki engelli bireylerin tüm insan haklarından eşit ve ayırım görmeksizin yararlanması için devletlere yükümlülük getirir. Sözleşme bünyesinde oluşturulmuş olan Engelli Hakları Komitesi aracılığı ile her dört yılda bir devletlerin hazırladığı raporlar değerlendirilir.

Her Türlü İşkence, İnsanlık Dışı ve Zalimane Ceza ve Muamelenin Önlenmesi Sözleşmesi

Her Taraf Devlet, yetkisi altındaki ülkelerde zalimane, gayri insani veya küçültücü muamele veya ceza gibi fiillerin işlenmesini önlemeyi üstlenecektir.

Çocuğun nasıl yetiştirileceğine karar vermek, öncelikle aileye düşer.

Çocuk Hakları Sözleşmesi

Madde 3

“Taraf Devletler, çocuğun yetiştirilmesinde ve gelişmesinin sağlanmasında ana-babanın birlikte sorumluluk taşıdıkları ilkesinin tanınması için her türlü çabayı gösterirler.”

Madde 29

Taraf devletler çocuğun eğitiminin, “çocuğun ana-babasına, kültürel kimliğine, dil ve değerlerine, çocuğun yaşadığı veya geldiği menşe ülkenin ulusal değerlerine ve kendisinininkinden farklı uygarlıklara saygısının geliştirilmesi” amacına uygun olmasını kabul ederler.

Bölgesel Düzenlemeler

Avusturya, Avrupa bölgesinde bulunan iki önemli bölgesel örgüt olan Avrupa Konseyi ve Avrupa Birliği'nin üyesi.

Avrupa Konseyi

Avrupa'da yer alan Avusturya'nın da dahil olduğu 48 devletin üyesi olduğu Avrupa Konseyi, Avrupa'da insan hakları ve demokrasinin geliştirilmesi ve korunması için çalışan bir uluslararası örgüt.

Konsey'in en önemli özelliği, insan hakları alanında düzenleme yapması ve bünyesinde bulunan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ile bireylerin devletlere yönelik başvurularını inceleyerek ilgili devletin hak ihlali gerçekleştirip gerçekleştirmediğini belirlemesi. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin kararları ve ilgili devlete yönelik yaptırımları bağlayıcı olup söz konusu devlet tarafından uygulanmak zorunda.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarını Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine dayanarak veriyor. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi temel hak ve özgürlükleri içeriyor. Yaşam hakkı, işkence ve kötü muamele yasağı, adil yargılanma, kişi özgürlüğü ve güvenliği, ifade özgürlüğü, din ve vicdan özgürlüğü, örgütlenme özgürlüğü, eğitim hakkı, seçme ve seçilme hakkı ile özel yaşamın gizliliği ve aile hakkı sözleşmede düzenlenen hak ve özgürlüklerden bazıları.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararı

“Sosyal yardımlardan yararlanmak için vatandaş olmak gerekmez”

Saidoun ve Fawsie Yunanistan'a Karşı, 28 Ekim 2010

Başvurucular Suriye ve Lübnan'dan gelerek Yunanistan'a sığınmış iki mülteci kadındır. Yunanistan hukuku geniş nüfuslu ailelerde anneye ek bir ödeme yapılmasına olanak vermektedir. Başvurucular bu olanaktan kendilerinin de yararlanması gerektiğini ileri sürmüşlerse de Yunanistan Devleti bu olanaktan sadece vatandaşların yararlanabileceği gerekçesiyle başvuruları reddetmiştir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, tüm diğer koşullar eşitken bir sosyal yardım olanağından yararlanmayı vatandaş olmaya bağlayan Yunanistan'daki hukuki düzenlemeyi ayrımcı olarak değerlendirmiş ve Yunanistan Devletinin başvurucuların zararını tazmin etmesi gerektiğine karar vermiştir.

Bireylerin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne başvurabilmesi için şikayet edecekleri devletin Avrupa Konseyi üyesi olması gerek. Avusturya Avrupa Konseyi'ne üye bir devlet. Bunun yanında AİHM'ne başvuru yapılabilmesi için iki koşulun daha yerine getirilmesi gerek:

- Diyelim ki bir hakkımız çiğnendi. Önce hak ihlali iddiamızı önce Avusturya'nın kendi hukuk sistemi içinde mahkemelere tespit ettirmeye çalışmamız gerek. Buna **“iç hukuk yollarını tüketmek”** diyorlar. Bu çabalardan bir sonuç çıkmazsa ve tüm başvuru yollarını bitirdiğimiz halde hakkımızı alamazsak, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne başvurabiliriz.
- Avusturya iç hukukuyla çözmeye çalıştık, mahkemeye verdik, temyiz ettik ama olmadı. Olmadığına dair son karar tarihinden itibaren altı ay içinde başvurumuzu gerçekleştirebiliriz. Buna da **“süre koşulu”** diyorlar. Bu süre hak düşürücü bir süre olup, kaçırılması halinde başvuru hakkımız ortadan kalkıyor.

Avrupa Birliği

Avrupa Birliği çerçevesinde insan haklarına ilişkin hukuki düzenlemeler bulunuyor. Birliğin kurucu antlaşmalarına dayanan Avrupa Anayasası, üye devletlerde gerekli desteği bulamadığı için taslak halinde kalmış. Ancak anayasanın hak ve özgürlüklerin düzenlendiği bölüm (Hak ve Özgürlükler Şartı) 2009 yılından itibaren üye devletleri bağlayıcı bir hukuki düzenleme olarak geçerli. Bu da demek oluyor ki, Avusturya'da geçerli olan haklarımız arasında o da var.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararı

“Çocuğun din ve kültüründen koparılacak biçimde yetiştirilecek olması dava konusu edilebilir”

Kılıç Avusturya'ya Karşı, Başvuru No. 27700/2015 (Dava devam ediyor)

Türk vatandaşı olan bir karı-koca iki çocuklarının bakımlarında ihmal olduğu nedeniyle aileden alınarak başka bir ailenin yanına yerleştirilmelerine ilişkin karara karşı bu davayı açmışlardır. Aile ayrıca çocuklarının kendilerinden koparılmasını aile yaşamını ihlal ettiğini, ayrıca kendilerinin Müslüman ve Türk olduklarını, çocuklarının Hristiyan Avusturyalı bir ailenin yanına yerleştirilmelerinin çocukları din ve kültürlerinden koparacağını ifade etmiş ve

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin din özgürlüğünü düzenleyen 9. Maddesinin de ihlal edildiğini ileri sürmüştür. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi iddiaları ciddi bularak başvuruyu kabul etmiş ve şikayeti savunmasını hazırlamak üzere Mayıs 2017’de Avusturya devletine iletmiştir.

Avrupa Birliği Üyesi Devletlerde Eşit Muamele

Avrupa Birliği, eşitliği sağlamak ve ayrımcılığı yasaklamak için bir dizi hukuki düzenleme kabul etmiş. Birliğin bir üyesi olan Avusturya da Birlik Hukuku tarafından oluşturulan tüm düzenlemelere uymak ve Avrupa Birliği Direktiflerinin gereklerine uygun ulusal düzenlemeler yapmak zorunda. Ayrımcılığın önlenmesi Avrupa Birliği hukukunun genel ilkelerinden biri ve bu hedef, Birlik kurucu antlaşmalarında da ifadesini bulmuş.

Avrupa Toplulukları Antlaşması’nın 13. Maddesinde, “köken, din ya da inanç, engellilik, yaş ya da cinsel yönelim temelinde ayrımcılığa karşı mücadele etmek” var. Yani üye devletler buna uymak zorunda. Vatandaşı olsun olmasın kimseye ayrımcılık yapmamak zorunda.

Direktiflerin kapsamı ne?

Avrupa Birliği’nin ayrımcılık alanındaki hukuki düzenlemeleri “**Direktifler**” ile yapıyor. Birlik hukuk sisteminde direktifler bağlayıcı düzenlemeler. Yani devletler direktifleri kendi iç hukuk sistemlerine aktarmakla yükümlü. Her devlet kendi hukuk sisteminin özelliklerine göre bu aktarma faaliyetini gerçekleştiriyor.

Avrupa Birliği hukukunda ayrımcılıkla ilgili direktifler...

- Kendi Adına İstihdam Olan Kadın ve Erkeklere Eşit Muamele Direktifi (1986/613/EC)
- Hamilelik Direktifi (1992/85/EC)
- Ebeveyn İzni Direktifi (1996/34/EC)
- Yarı Zamanlı İş Akdi ile Çalışanlar Direktifi (1997/81/EC)
- Belirli Zamanlı İş Akdine Bağlı Olarak Çalışanlar Direktifi (1999/70/EC)
- İstihdam ve Meslek Sahibi Olma Konularında Erkek ile Kadınlara Eşit Fırsatlar Tanınması ve Eşit Muamelede Bulunulması İlkelerinin Uygulanmasına Dair Direktif (2006/54/EC)

İstihdam ve Meslek Sahibi Olma Konularında Erkek ile Kadınlara Eşit Fırsatlar Tanınması ve Eşit Muamelede Bulunulması İlkelerinin Uygulanmasına Dair Direktif (2006/54/EC) aşağıdaki alanlarda ayrımcılığa karşı koruma sağlar:

- Teşvikler de dahil olmak üzere, istihdam, kendi namına istihdam, mesleğe erişim
- Mesleki eğitime erişim
- Eşit ücret
- Sosyal güvenlik

• Irk ve Etnik Kökene Bakılmaksızın Kişilere Eşit Muamelede Bulunulması İlkesinin Uygulanmasına İlişkin Direktif (2000/43/EC)

Irk Ayrımcılığı Direktifi aşağıdaki alanlarda ayrımcılığa karşı koruma sağlar:

- Teşvikler de dahil olmak üzere, istihdam, kendi namına istihdam, mesleğe erişim
- Mesleki rehberlik ve eğitime erişim
- İşten çıkarma ve ücretler de dahil olmak üzere istihdam ve çalışma koşulları
- İşçi, işveren ve profesyonel örgütlere üyelik

• İstihdam ve İş Konusunda Eşit Muamele İçin Bir Genel Çerçeve Oluşturulmasına İlişkin Direktif (2000/78/EC)

İstihdam Çerçeve Direktifi aşağıdaki alanlarda ayrımcılığa karşı koruma sağlar:

- Teşvikler de dahil olmak üzere, istihdam, kendi namına istihdam, mesleğe erişim
- Mesleki rehberlik ve eğitime erişim
- İşçi, işveren ve profesyonel örgütlere üyelik
- Eğitim
- Sosyal güvenlik ve sağlık dahil sosyal koruma
- Sosyal avantajlar

- Konut dahil kamuya sağlanan mal ve servislere erişim

Yukarıda sayılan direktiflerden tümü, istihdam ve iş ilişkilerinde ayrımcılığın önlenmesine ilişkin. İlk altı direktif, istihdam alanında kadın ile erkek arasındaki eşitliğin sağlanmasına yönelik.⁴ Irk ve Etnik Köken direktifi istihdam dışında kalan sosyal alanlara ilişkin hükümler de içeriyor. Bu direktifler sırasıyla kısaca “Erkek ile Kadınlara Eşit Fırsatlar Tanınması Direktifi”, “Rak Ayrımcılığı Direktifi” ve “İstihdam Çerçeve Direktifi” olarak da adlandırılıyor.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararı

“Bir mahkeme ‘Sizin din anlayışınız çocuğun iyi yetişmesine uygun değil’ diyerek çocuğun velayetini öteki eşe veremez”

Hoffmann Avusturya’ya Karşı, 23 Haziran 1993

Yahova Şahidi tarikatının üyesi olan başvuru eşinden boşandıktan sonra çocuklarının velayetinin kendisine verilmemesine gösterilen gerekçelere karşı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’ne başvurmuştur. Avusturya mahkemeleri çocukların velayetinin başvuru yerine babaya verilmesine karar verirken, başvuruçunun dini kimliğinin çocukları toplumda marjinalleştireceği, başvurunun dininde kan naklinin kabul edilememesi nedeniyle çocukların yaşam tehlikesi altında bulunduğunu ve Avusturya kanunlarına göre Roman Katolik dinine mensup kişilerin Yahova Şahidleri inancına göre yetiştirilmelerini yasakladığı gerekçelerine dayanmıştır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, ulusal mahkemelerin gerekçelerini ölçsüz ve makuliyetten uzak bularak Avusturya’nın ayrımcılık yaparak aile hakkını ihlal ettiği sonucuna ulaşmıştır.

Direktiflerde, **doğrudan ayrımcılık, dolaylı ayrımcılık, taciz, mağdurlaştırma ve ayrımcılık yapmaya yönelik talimat verme** gibi ayrımcılık türleri kapsama alınmış.

Peki bunlar ne anlama geliyor? Belki de önce bunları tarif ederek başlamak gerek.

⁴ İstihdam ve Meslek Sahibi Olma Konularında Erkek ile Kadınlara Eşit Fırsatlar Tanınması ve Eşit Muamelede Bulunulması İlkelerinin Uygulanmasına Dair Direktif ilk beş direktifteki hükümlerin bir kısmını bir araya getirir.

2 / Haklarımız en çok nasıl ihlal ediliyor?

Doğrudan Ayrımcılık

“Neden onlara öyle de bana böyle?”

Doğrudan ayrımcılık, bir kişinin veya topluluğun, hak ve özgürlüklerden benzer durumdakilere kıyasla eşit şekilde yararlanmasını engelleyen veya zorlaştıran her türlü farklı muameleyi ifade eder.

Doğrudan ayrımcılıkta kişinin kusurlu olup olmadığına bakılmaz. Doğrudan ayrımcılığa, istihdam edilen kadın ve erkek çalışanlar arasında salt cinsiyete dayalı ücret farklılıkları yaratılması; aynı suçtan dolayı farklı ırklara farklı cezalar verilmesi ya da bir köken için suç olmayan bir fiilin bir diğeri için suç olarak düzenlenmesi; kişilerin etnik kökenini aşağılayıcı sıfatların kullanılması, salt engelli olduğu için bir kişiye iş verilmemesi örnek olarak verilebilir.

Doğrudan ayrımcılığın yargı önünde ispatlanabilmesi, ayrımcılık mağduru olduğunu iddia eden kişinin durumunu karşılaştırabileceğimiz bir kişiyle kolaylaşır. Ona “**karşılaştırma öznesi**” denir.

Doğrudan ayrımcılığın varlığını ortaya koymak için zorunlu bu “karşılaştırma öznesi”nin doğru bir şekilde belirlenmesi gerek. Ancak bu belirlemenin yapılması bazı durumlarda zorlaşabilir. Sadece aynı ve benzer durumda olanlar arasında karşılaştırma yapılabilir. Bazı durumlarda bir karşılaştırma ögesinin belirlenmesi mümkün olmayabilir ya da ayrımcılık ancak varsayımsal bir karşılaştırma öznesi ile ispatlanabilir.

“Her şeyi tamam ama kadın siyah”

Kadın memur telefonda amirine bir iş başvurusu hakkında bilgi verirken böyle söylüyordu. Orada olduğumu fark etmemiş veya ben de beyaz olduğumdan dolayı sorun etmeyeceğimi düşünmüş olmalıydı. Londra’da yaşayan bir kadının şahit olduğu bir ayrımcılık bu.

Bu örnekte siyah kadın, kabul konusunda gerekli şartları taşımasına rağmen işe alınmak istenmiyordu. Eğer siz de benzer bir durum yaşadysanız şikayetçi olabilirsiniz. Eğer sizin yerinize işe alınan kişinin (yani “karşılaştırma öznesi”nin) daha vasıflı olmadığını

biliyorsanız işiniz kolaylaşır.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararı

“O ülkenin vatandaşı değil diye çocuğunun ücretsiz eğitimden yararlandırılmaması eşitlik ilkesine aykırıdır”

Ponomyovi Bulgaristan’a Karşı, 21 Haziran 2011

Bulgaristan kanunlarına göre tüm Bulgar vatandaşları ile Avrupa Birliği üyesi bazı başka devletlerin vatandaşlarının çocuklarının Bulgaristan’da ücretsiz eğitimden yararlanma hakkı bulunmaktadır. Rus vatandaşı olan ve Bulgaristan’da yabancı olarak yaşamını sürdüren davacı çocuğunun ücretsiz eğitimden yararlanma hakkına sahip olmamasını eşitlik ilkesine aykırı bularak dava açmıştır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi bu davada ister vatandaş ister yabancı olsun Bulgaristan’da yerleşim hakkı bulunan herkesin ücretsiz eğitimden yararlanmasının eşitlik ilkesi gereği olduğundan hareketle, Bulgaristan’daki kanuni düzenlemeyi ayrımcı bularak ihlal kararı vermiştir.

Direktifler, hem kamu hem de özel sektörde gerçek ve tüzel kişilerin ayrımcılık uygulamalarını yasaklıyor. Buna göre özel bir şahsa ait işletme, büyük bir özel sektör firması, bir belediye ya da merkezi devlete bağlı bakanlık birimleri ya da kamu kuruluşları ayrımcılık yapılmaması konusunda aynı sorumluluğa sahip. Direktifler gerçek kişileri, yani bireyleri ayrımcılığa karşı korur. Buna ek olarak Irk Ayrımcılığı Direktifi tüzel kişiliğe sahip örgütleri de ayrımcılığa karşı korur.

Dolaylı Ayrımcılık

“Bu kural herkese diyorlar ama sadece beni mağdur ediyor”

Dolaylı ayrımcılık, görünüşte tarafsız olan bir hükmün, uygulamanın ya da kriterin, belli bir gruba ait kişileri diğer kişilerle karşılaştırıldığında dezavantajlı bir konumda bırakmasıdır. Söz konusu hüküm, uygulama ve ölçütler, meşru bir amaçla nesnel olarak haklı

çıkarılmadıkları takdirde dolaylı ayrımcılık söz konusudur.

Örneğin işe almak için veya çalışıyorsanız terfi için, işin gerekleriyle alakasız bir kural koyuyorlar. O kural da sizin kadın olduğunuz için, Afrika kökenli olduğunuz için veya Müslüman olduğunuz için elenmenize sebep olsun. Bu durumda size dolaylı ayrımcılık yapılmış olabilir.

“Erkek ile Kadınlara Eşit Fırsatlar Tanınması Direktifi” cinsiyet ayrımcılığı; “İrk Ayrımcılığı Direktifi” ırk ve etnik köken ayrımcılığı; “İstihdam Çerçeve Direktifi” ise ırk ve etnik köken, engellilik, din ya da inanç, cinsel yönelim ve yaş ayrımcılıkları alanlarında düzenlemeler içeriyor. Direktifler, milliyetlerine bakılmaksızın tüm bireyleri bu sayılan konularda korumaya almış.

Direktiflerin kapsamında bulunan konularda belli istisnalar da kabul edilmiş. “İrk Ayrımcılığı ve İstihdam Çerçeve Direktifleri”ne göre bir işveren, işin doğası ya da yapılacak işin koşulları nedeniyle, yani “açık bir mesleki gerekliliğin” varlığı durumunda ırk ya da etnik köken, engellilik, din ya da inanç, cinsel yönelim ve yaş bakımından belli kişileri tercih edebilir.

Ancak bu seçimin yapılmasında meşru bir amaçla hareket edilmiş olması ve mesleki gereklilik ile yapılan seçim arasında bir orantılılık olması şart. Örneğin salt erkek oyuncuların istihdam edilmesi gereken bir tiyatro oyunu için kadınların alınmaması bir ayrımcılık oluşturmaz.

Taciz “Bu yapılan bana kendimi kötü hissettiriyor”

Taciz de bir ayrımcılık biçimidir. Taciz, kasıtlı veya kasıtsız olarak, insan haysiyet ve itibarının çiğnenmesi amacını taşıyan veya o sonucu doğuracak ya da yıldırıcı, düşmanca, başkalarının gözünde alçaltıcı, aşağılayıcı, hakaretamiz bir ortam yaratılmasına yol açan tutum ve davranışlardır. Tacizin gerçekleşip gerçekleşmediğini değerlendirirken doğrudan ve dolaylı ayrımcılıkta olduğu gibi bir karşılaştırma öznesinin belirlenmesine gerek yoktur.

Örneğin okulunuzda, işyerinizde veya yaşadığınız apartmanda size etnik kökeninizden, inancınızdan, cinsel kimlik veya yöneliminizden veya bedensel bir özelliğinizden dolayı sözlü bir sataşma veya fiziksel bir müdahale (dokunmak dahil) yapıldığında bu ihlal

gerçekleşmiş demektir.

Mobbinge maruz kalıyor olabilir misiniz?

Mobbing Nedir?

Bir işyerinde çalışanların kendi iş arkadaşlarına, amirlerin çalışanlara, bazen de çalışanların amirlerine, sistematik bir şekilde, hakaret, dışlama, alay etme ve çalışmalarını engelleme gibi çeşitli şekillerde kötü niyetli davranışlarına denir.

Neye yol açar?

Mobbingin etkileri, maruz kalan için; devamlı psikolojik eziyet, işyeri için; iş akışında aksaklıklar, çalışma ortamının bozulması, işletmeye ek masraflar, çalışanların bozulan sağlığı nedeniyle de kamu harcamalarının artması olarak tezahür eder.

Mağdurlar daha çok kimlerden oluşur?

Mobbing'e en çok maruz kalanlar; işe yeni girenler, dili, dini ve milliyeti, fiziki görünümü, davranışları ve sosyal statüsü değişik olanlar, yaratıcı ve zeki olmaları nedeniyle iş temposunu ve kalitesini değiştirebilenler, aşırı duygusal ve alıngan olanlar, iş yerinde özel görevleri bulunanlar, baskılara direnenler ve fikirlerini korkusuzca açıklayanlardır.

Mobbing ne tür rahatsızlıklar ortaya çıkarır?

Mobbing kurbanlarında en çok görülen rahatsızlıklar, tıbbi, psikolojik ve sosyal davranış bozukluklarıdır. Yılgın, bezgin ve depresif hale gelmek ve diğer çalışanlardan daha fazla hastalığa yakalanmak da buna dahildir.

.. Peki buna karşı ne yapmalı? Bunun için çalışmanın son bölümüne bakınız.

İstihdam Çerçeve Direktifi üye devletlerin yaş temelinde farklı davranışa izin vermelerine olanak tanıyan bazı istisnalar getirmelerine onay verir. Bu istisnalar şu şekilde sıralanabilir:

- Genç kişiler, yaşlı işçiler ve bakım sorumlulukları olan kişilerin mesleki entegrasyonlarını artırmak veya korunmalarını sağlamak amacıyla, işten çıkarma ve ücretle ilgili konular da dahil olmak üzere istihdam ve mesleki eğitime erişim, istihdam ve işle ilgili özel koşullar getirilmesi,

- İstihdama ya da istihdamla bağlantılı bazı avantajlara erişim için yaş, mesleki deneyim ya da hizmet kıdemi konularında asgari konuların tespit edilmesi,
- İstihdam için pozisyonun eğitim gerekleri ya da emekli olmadan önce makul bir süre istihdam edilme gereği göstermesi durumunda işçi almak için azami bir yaşın tespit edilmesi.

Bu istisnaların da nesnel, makul ve meşru bir amaçla haklılaştırılması zorunlu. Böyle bir haklılaştırma, meşru istihdam politikaları, iş piyasası ve eğitim hedefleri ile araçlarla amaç arasında orantılılık ilkesi temelinde yapılabilir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararı

“Primlerini ödeyen birine vatandaş olmadığı gerekçesiyle işsizlik maaşı vermemek ayrımcılıktır”

Gaygusuz Avusturya’ya Karşı, 16 Eylül 1996

Avusturya’da yıllarca yaşayan, çalışan ve ikamet eden Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı Cevat Gaygusuz işsiz kaldığında işsizlik maaşı alabilmek için kamu otoritelerine başvurmuştur. Avusturya devleti Avusturya vatandaşı olmadığını gerekçe göstererek Cevat Gaygusuz’a işsizlik maaşı ödenemeyeceğine karar vermiştir. İç hukuk sisteminde bir sonuç alamayan Gaygusuz Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’ne başvurmuştur. Mahkeme, Gaygusuz’un çalıştığı dönem boyunca tüm sigorta primlerini ödediğini, tüm kanuni koşulları yerine getirdiğini tespit etmiştir. Gaygusuz’un hiçbir fark olmamasına rağmen sadece vatandaşlığı nedeniyle işsizlik maaşından yararlanamaması Mahkeme tarafından ayrımcılık yapmak suretiyle kişiyi mülkiyet hakkından mahrum bırakma olarak değerlendirilmiş ve Avusturya Hükümetinin ilgili kişiye verdiği zarardan ötürü tazminat ödemesine karar verilmiştir.

Pozitif Eylem

Direktifler, uygulamada tam eşitliğe ulaşmanın sadece ayrımcılığın yasaklanması ile sınırlı kalmaması gerektiği kabulünden hareketle, cinsiyet, ırk ya da etnik köken, din ya da inanç, engellilik gruplarının gördükleri zararların giderilmesi ve tazmini için çeşitli önlemler alınmasına ve tazminat verilmesine olanak tanır. Eğer belli grup kişiler belli türden işlerde istihdam edilmiyorsa, aynı gruba o tür işle ilgili eğitim verilmesi bir pozitif eylemdir. Pozitif eylem, belli grupların istihdama kazandırılması amacıyla onlara yönelik teşvik, planlı ve

hedefi belirlenmiş faaliyetler, çeşitli destekleri kapsayabilir. Örneğin azınlık etnik ya da dini grupların istihdama kazandırılması amacıyla bir plan dahilinde teşviklerin oluşturulması.

Mağdurlaştırma

“Hakkımı aramamı engellemeye çalışmanız suçtur”

Mağdurlaştırma eşit işlem yapılması ve ayrımcılığın önlenmesi amaçlarıyla idari şikâyet ya da yargı yoluna başvuran bireylerin bu girişimlerinin önlenmesi ya da cezalandırılması gibi bir nedenle olumsuz bir tutum ya da davranışla karşı karşıya kalmaları durumudur. Mağdurlaştırmanın öznesi kendisine ayrımcılık yapılan bireyler yanında bir şikâyet ya da dava nedeniyle delil sunan, şikâyette bulunan veya dava açan üçüncü kişiler de olabilir.

Mağdurlaştırma eylemi doğrudan ya da dolaylı bir ayrımcılık davranışı içermemekle birlikte, bir ayrımcılığın ortaya çıkmasını engellemek ya da cezalandırmak şeklinde ortaya çıktığından ayrımcılık eylemi sayılmaktadır.

“Sokakta ırkçuların saldırısına uğradım. Polise gittim, ‘gören var mı?’ dedi. Doğru dürüst ilgilenmedi. Çok var böyle vaka, kayda geçmeyen. Polis ya ilgilenmiyor, ya da geç geliyor.”

En iyimser yaklaşımla “görevi ihmal” gibi görünüyor. Bazı durumlarda polisin veya başka bir kamu görevlisinin şikâyetçi olan kişiyi vazgeçirmeye çalışması, bu yönde telkinde bulunması veya “uyarması” da söz konusu olabilir.

İspat Yükünün Karşı Tarafa Geçmesi

Günümüz hukuk sistemleri, kişiye iddiasını ispat etme zorunluluğu getiriyor. Örneğin alacağı olan bir kişi bu alacağını almak için dava açarsa, mahkemeye alacağını ispatlamaya yarayacak delilleri de sunması gerekir.

İspat yükünün karşı tarafa geçmesi demek, ispat yükümlülüğünün davacıdan davalıya aktarılması durumudur. Ayrımcılık alanında, genel hukuk anlayışını yansıtmayan böyle bir uygulamanın kabul edilmesinin nedeni, bu alanda davacıların iddialarını ispatlamakta karşılaştıkları güçlüklerdir.

Bununla birlikte, ispat yükünün karşı tarafa geçmesi ceza hukuku alanında uygulanmaz.

Ayrımcılık Talimatı “Durduk yere olmuyor, haksızlık tepeden geliyor”

Bir kişinin emri altındakilere veya bir kamu görevlisinin bir kamu görevinin icrasıyla ilgili olarak emri altındakilere verdiği ayrımcılık yapma talimatını ifade eder.

İspat yükünün karşı tarafa geçmesi kuralı, mesela kendilerine eşit işlem ilkesinin uygulanmaması nedeniyle ayrımcılık yapıldığını iddia eden kişileri bunu ispat külfetinden kurtarır ve dava açılan kişiler eşit işlem yapma ilkesini ihlal etmediklerini ispatlamak zorunda kalır.

İspat yükünün karşı tarafa geçmesi: Bir örnek

Avrupa Birliği hukuk sisteminde bu kural ilk olarak, kadınlara farklı ücret ödenmesi durumunda işverene ayrımcılık yapmadığını ispatlama yükümlülüğü getiren Avrupa Adalet Divanı'nın *Enderby-Frenchay Sağlık Kurumu ve Sağlık Bakanlığı (C-127/92)* kararı ile ortaya çıktı.

Ama ispat yükünün karşı tarafa geçmesi için ortaya konulan durumdan hareketle, ayrımcılık olabileceğine dair bir öngörüye ulaşılabilmesi gerekiyor.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararı

“Engellilere sağlanan mali imkanlardan yararlanmak için vatandaş olmak gerekmez”

Koua Poirrez Fransa'ya Karşı, 30 Eylül 2003

Fildişi Sahilleri vatandaşı olan başvuru engelli bireylere verilen mali imkanlardan yararlanmak istemişse de Fransız Devleti bu talebi kişinin Fransız vatandaşı olmaması nedeni ile reddetmiştir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi vatandaşlık dışında tüm yönleriyle diğer engellilerden farkı olmayan engelli bir bireyin bir haktan mahrum bırakılmasını ayrımcı bir uygulama olarak değerlendirmiştir.

Avusturya Anayasası

Avusturya Anayasası'nın hak ve özgürlükler düzenlemesi 1867 tarihli. Bu düzenleme daha sonra 1920 tarihli Anayasa'ya dahil edilmiş.

Anayasa temel hak ve özgürlükleri içeren en üst ulusal hukuk çerçevesini oluşturuyor. Avusturya'da yaşayan herkes bu anayasal güvence altında. Avusturya Anayasası tüm temel hak ve özgürlüklere yer veriyor. 1867 tarihli Anayasa'nın 2. ve 3. Maddelerine göre tüm vatandaşlar eşittir ve vatandaşlar kamu olanaklarına erişimden eşit olarak yararlanırlar. İfade, din ve vicdan, haberleşme, örgütlenme, özel yaşam, kişi özgürlüğü ve güvenliği hakları anayasa tarafından korunan hak ve özgürlükler arasında.

Avusturya Anayasası'nın üstünlüğünü koruma amacıyla oluşturulmuş Avusturya Anayasa Mahkemesi, Anayasa'ya aykırı olan yasaları iptal etme yetkisine sahip. Mahkeme 2012 yılında vermiş olduğu bir kararla yasaların anayasaya uygunluğunu değerlendirirken Anayasa yanında Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesini de standart olarak kullanmış. **Avusturya hukuk sistemi Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ni anayasaya denk düzeyde kabul etmiş.** Bu nedenle bu sözleşmenin hükümleri de anayasa ile eşit bağlayıcılığa sahip.

Eşit Muamele Kanunu

İlk olarak 1979 yılında iş dünyasında erkek ve kadın çalışanların almış oldukları ücret farklılığını düzeltmek amaçlı olarak yürürlüğe giren Eşit Muamele Kanunu'nun (BGBl. No: 108/1979) zaman içerisinde kapsamı gelişti ve sadece iş dünyasında mevcut olan ayrımcılığın değil başka ayrımcılık türlerinin sonlandırılmasını da içerecek şekilde genişletildi.

Kanun, iş dünyasında kadın-erkek ayrımcılığıyla birlikte medeni durum, etnik köken, dini aidiyet, çocuk sahibi olup olmama, dünya görüşü, yaş ve cinsel tercih konularında da ayrımcılığı yasaklıyor.

Toplam üç bölümden oluşan kanunun ilk bölümünde (§§ 1 - §§ 15) iş dünyasındaki cinsiyet ayrımcılığı konu ediliyor. Mutlak anlamda kadın-erkek eşitliğini hedefleyen yasanın ikinci bölümünde (§§ 16 - §§ 29) yine iş dünyasındaki kadın-erkek eşitsizliğinin etnik kökene, dini aidiyete, dünya görüşüne, yaş ve cinsel tercihe bakılmaksızın sonlandırılması hedefleniyor. Kanunun üçüncü kısmı ise iş dünyasının dışında gerçekleşen ayrımcılığı konu ediniyor (§§ 30 - §§ 40). 2004 yılından itibaren yürürlük kazanan bu kısımda iş dünyasının dışındaki alanlarda da ayrımcılık yasaklanıyor. Buna göre eğitim ve öğretim, sosyal yardım ve sosyal koruma alanlarında etnik ayrımcılık yapılması ile hizmet ve mal alımında cinsiyet, medeni hal ve çocuk sahibi olup olmamanın dikkate alınması kesinlikle yasaklanıyor.

Yasa ayrımcılıkla mücadele için iki temel organizasyon öngörüyor:

1/ Eşit Muamele Kurumu

2/ Eşit Muamele Komisyonu

Kanuna göre Avusturya'da eğitim ve öğretim alanında kişinin etnik kökenine, dünya görüşüne ve dini aidiyetine bakılmaksızın eşit muamele uygulanması zorunlu. Bu prensip eğitim ve öğretimin gerçekleştiği yerlerin yanı sıra, bu yerlerde vuku bulan her şey hakkında ve öğretim destekleri alanlarında geçerli.

Eşit Muamele Kanunu

Kanun ne getiriyor?

Kanun, ırk veya etnik köken, cinsiyet, dini inanç veya dünya görüşü, özürlülük, yaş veya cinsel kimlik nedenlerinden dolayı ayrımcı muameleleri yasaklıyor.

Somut olarak hangi konularda ayrımcı muamele yapılmasını yasaklıyor?

İşe alma koşulları, meslekte yükselme, ferdi ve toplu iş hukuku sözleşmeleri, iş ilişkisinin yürütülmesi, sona erdirilmesi, meslekte yükselme, sosyal güvenlik, sağlık hizmetleri, eğitim, konut ve kamuya sunulan diğer mal ve hizmetlere ulaşmada ayrımcılığı yasaklıyor.

İşveren Yükümlülükleri neler?

- * İşverenler, çalışanları ayrımcı uygulamalardan korumaya yönelik gerekli tedbirleri almak,
- * personelinin ayrımcılık yasağını ihlal etmeleri durumunda ayrımcılığı önlemek için uyarı, işyerinde yer değiştirme, başka bir işyerine gönderme veya iş akdinin feshi gibi uygun, gerekli ve makul tedbirleri almak,
- * çalışanların işlerini yaptıkları esnada üçüncü kişiler tarafından ayrımcı uygulamaya maruz bırakılmaları durumunda çalışanların korunması amacıyla uygun, gerekli ve makul tedbirleri almak.

İnsan Haklarını Kim İzler?

Sadece bir kurallar bütünü oluşturmak, onların uygulanmasını sağlamak için yeterli değil elbette. İzlemek de gerek.

İnsan hakları standartlarının uygulanması değişik düzeylerde izlenir. İnsan haklarını izleyen ülke içindeki kurum ve örgütler şunlar:

- İlgili hükümetlerin birimleri ve hizmet uygulayıcıları;
- Bağımsız bir insan hakları komisyonu ya da bir kamu denetçisi (Ombudsman) gibi “Paris İlkeleri Kurumları”, (bunlara bazen kısaca “ulusal insan hakları kuruluşları” da deniliyor);
- İnsan hakları grupları ve diğer sivil toplum örgütleri (STÖ’ler);
- Tabana dayalı örgütler (özellikle sendikalar);
- Mahkemeler;
- Meclis;
- Medya;
- Meslek örgütleri (avukatların veya doktorların örgütleri gibi);
- Dini örgütler;
- Akademik kuruluşlar.

İkinci seviyede, bölgesel örgütler, kendi bölgelerindeki ülkelerin insan hakları standartlarına uyumunu izlemek için mekanizmalar geliştirmişlerdir. Bu tarz mekanizmalar, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi’ni içerir.

Uluslararası düzeyde insan hakları, Birleşmiş Milletler Organları ve uluslararası Sivil Toplum Örgütleri tarafından izlenir. Birleşmiş Milletler içerisinde çeşitli izleme biçimleri gerçekleştirilir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararı

“Başka bir sebep olmaksızın kişinin dini mensubiyeti nedeniyle velayet hakkı diğer ebeveyne verilemez”

Vojnity Macaristan’a Karşı, 12 Şubat 2013

Bir Hıristiyan tarikatının mensubu olan başvurucu eşinden boşanmış ve çiftin çocuğu annenin velayetine bırakılmıştır. Mahkeme’nin çocuğu anneye bırakmasının nedeni başvurucunun dini mensubiyeti ve gerçekçi olmayan eğitim anlayışı olarak gösterilmiştir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, velayetin salt bu nedenlerle anneye bırakılmasının başvurucuya ayrımcılık yaparak aile hakkından mahrum bırakılması sonucunu doğurduğuna karar vermiştir.

Avusturya’da hak ve özgürlüklerin uygulamadaki durumu: Genel bir bakış

Avusturya insan hakları hukuku ve koruma mekanizmalarının gelişmiş olduğu bir devlet sistemine sahip. Uluslararası raporlara göre ülkede keyfi ve yasal olmayan ölüm vakaları görülüyor. İşkence yasalarca yasaklanmıştır. Gözaltı merkezleri ile ruh hastalarının bulunduruldukları mekanlarda kötü muamele şikayetleri alınıyor.

Yasalar hakim önüne çıkarılınca kadar gözaltı süresini maksimum 48 saat olarak belirlemiş. Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi, gözaltı merkezlerinin ve sorgulama sırasında avukat bulundurma hakkının standartlara uygun olduğunu, sadece çocukların gözaltında iken avukat olmadan ifadelerinin alınmasının bir sorun oluşturduğunu rapor etmiş. Mahkemeler bağımsız. Yargılamalar adil yargılanma ilkesine uyumlu bir şekilde gerçekleştiriliyor.

İfade ve basın özgürlükleri etkin bir şekilde kullanılıyor. Avusturya devleti genel olarak örgütlenme ile gösteri ve yürüyüş haklarına saygılı bir tutum içinde.

Avusturya, 2012 yılında, İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Davranışa veya Cezaya Karşı Sözleşmenin İhtiyari Protokolü uyarınca ve kabul edilen tavsiyeler doğrultusunda, ulusal önleyici bir mekanizma kurdu. 2013'te işkence ile ilgili yeni hükümler getirilmesi de dahil olmak üzere son incelemesinde verilen taahhütlere uygun olarak Ceza Kanunu'nu değiştirdi. Ancak Avusturya, kolluğa yönelik kötü muamele iddialarını soruşturacak bağımsız bir organ veya mekanizma kurma tavsiyelerini uygulamaya geçirmekte başarısız oldu. Avusturya, 2011 tarihli gözden geçirme sırasında ayrımcılıkla mücadele

tedbirleri hakkında bir dizi öneri kabul etti. Bununla birlikte halen Ayrımcılıkla Mücadele Kanunu her türlü ayrımcılığa karşı eşit korumayı sağlamıyor. Benzer şekilde, kolluk görevlileri tarafından ırkçı olaylar ve ırkçı suistimal üzerine kapsamlı ve tutarlı istatistiklerin sistematik olarak toplanması ve yayınlanması konusunda somut bir ilerleme kaydedilmemiş.

Farklı etnisite ve kültüre sahip Avusturyalıların polis tarafından kötü muameleye daha açık oldukları çeşitli kurumlar tarafından rapor ediliyor.

Mağdurların polisin kötü muamelesine yönelik şikâyetleri polis birimleri ve yargı sistemi tarafından yeterince araştırılmıyor. Şikâyetlerin doğru bir şekilde soruşturulmaması, polis memurlarının nadiren yargılanması ve hafifçe cezalandırılması temel sorunlar arasında.

Şikâyet ettiniz, devlet yeterince ilgilenmediyse

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, etkili soruşturmanın yapılmamasını bir hak ihlali olarak kabul ediyor.

Avusturya’da asıl öne çıkan insan hakları sorunları din, renk ve etnik temelli ayrımcılık ile bu ayrımcılıktan kaynaklanan fiziksel ve sözlü saldırılar. Müslüman ve Musevilere yönelik nefret söylemi son yıllarda giderek artma eğilimi göstermekte. Özellikle Müslümanlara yönelik nefret söylemi her geçen yıl bir önceki yılın iki katı oranında gerçekleşmekte. ZARA – Zivilcourage und Anti-Rassismus-Arbeit raporlarında ırkçı söylemlerdeki artışın altını çiziyor. Müslüman, farklı din mensupları, farklı etnik gruplar, Afrikalı siyahlar ve yabancılara karşı fiziksel ve sözlü saldırı vakaları görülmekte, bu gruplara yönelik vandalizm, nefret söylemi ve internet üzerinden ölüm tehditleri yaygınlaşmakta. Müslüman ve yabancılara yönelik ayrımcılık da artış eğiliminde. Eşitlik Kurumu 2014 yılında 71 adet din temelli ayrımcılık şikâyeti almış. 2015 yılında savcılıklar tarafından 79 saldırı olayı için dava açılmış. Tespit edilen ve savcılıkların dava açtıkları vaka sayılarının gerçekleşen olayların küçük bir yüzdesini oluşturduğu tahmin ediliyor.

Avusturya’da ayrımcı uygulamaların önemli bir boyutunu çalışma hayatında ayrımcılık oluşturuyor. Çalışma hayatında ayrımcılığın başlıca mağdurları, azınlıklar, Müslümanlar, kadınlar, Müslüman başörtülü kadınlar ve engelliler.

11 Eylül saldırısı ardından Batı’da islamofobi ve yabancı düşmanlığının giderek artmasıyla, göçmenler ve özellikle de Müslümanlar, iş piyasasındaki olumsuzluklardan direkt etkileniyorlar. Süreç içerisinde kamuoyundaki Müslüman ve göçmenlere yönelik bu negatif

algı her yıl katlanarak artmış durumda. Hatta ülkedeki seçim propagandaları göçmenler ve Müslümanlar, özelde Avusturya'da Türk kökenli bireyler, tartışmalarda birincil gündem maddesi olmaya başladı. Kamuoyu algısıyla işverenler bu olumsuz havadan doğal olarak etkilenmekte ve işe alım süreçlerinde etnik ve dini kimlikleri öne çıkarmakta.

Eğitim ve Öğretim Hayatında Sıkça Karşılaşılan Ayrımcılık Halleri

- Almanca yetersizliği nedeniyle öğrenme güçlüğü çekenlerin gittiği okullara (Sonderschule) gönderilme,
- Göçmen çocuklarının öğrenim kalitesi yüksek okullardan (Gymnasium) ziyade daha düşük seviyedeki okullara (Hauptschule ya da Mittelschule) yönlendirilmesi,
- Teneffüslerde Almancanın dışında başka bir dille konuşmanın istenmemesi,
- Yeryüzünde meydana gelen şiddet ve bazı siyasi olayların sorumlusu olarak kimi öğrencileri görerek ders işleme,
- Başörtülü öğrencilere yönelik ayrımcı ve aşağılayıcı davranışlar,
- Notlandırmada Avusturyalı-göçmen öğrenci ayrımı,
- Öğrenciler arasında gerçekleşen mobbing ve akran zorbalığı.

Türk kökenli bireylerin iş hayatında aktif olmamasının farklı nedenleri de mevcut. Almanca dil bilgisinin yetersizliği ve mesleki yeterliliğin zayıf olması başlıca dezavantajlar. Son yıllarda gelişen iktisadi kriz de Avusturya'daki yabancı ve Müslümanların yaşamını olumsuz etkilemekte. Bir çok ülkede olduğu gibi kriz yerlilerden daha çok göçmenleri etkilemekte. Avusturya'da AB vatandaşı olmayan en büyük grup Türkler olurken ardından Sırp ve Bosnalılar gelmekte. İş bulma kurumunda bekleyenler de daha çok bu gruplara mensup kişiler. Göçmenlerin yoğunluklu bulunduğu Viyana'da işsizlerin % 40'ı göçmenlerden oluşmakta. Aynı şekilde AB istatistik bürosu verilerine göre işsizlik oranları incelendiğinde de AB çapında en çok etkilenen kesimin göçmenler olduğu gözükmemekte. Avusturya İstatistiklerine göre 115.000 bin Türk vatandaşı sürekli olarak Avusturya'da yaşamakta. Türk erkeklerde çalışma oranı %66 iken Türk kadınlarda ise % 36.2. Türkler arasında doğum oranı demografik olarak Avusturyalılara göre yüksek.

Göçmenler bir çok engellerle mücadele etmek zorundalar, gerek dilsel düşük kalifikasyon ve özellikle düşük ücret skalası onları etkileyen faktörler. Johannes Kepler Üniversitesi ve

Höhere Studien Enstitütüsü'nün bir araştırmada gösterdiği gibi, Avusturya'da yabancı bir isme sahip bireyler, aynı kalifikasyona sahip göçmen olmayanlara göre başvuru görüşmelerine daha seyrek çağrılıyor. İsim, etnik kimlik veya dini semboller üzerinden ayrımcılığa maruz kalınıyor. Bir çok eğitimli göçmen isimlerinden veya etnik aidiyetinden dolayı çok iyi bir Almanca ve İngilizce dil bilgisi olmasına rağmen iş başvurularına nadiren olumlu cevap alıyor. Gündelik hayatta bunun birçok örneğiyle karşılaşılıyor. Bir çok başvuran resimli iş başvurusunda bulunduğu iş görüşmesine çağrılmayabiliyor.

Anonim başvurular ayrımcılığa karşı geliştirilen bir proje olup, 1960'lı yıllarda İngiltere'de keşfedilen ve Anglosakson ülkelerde yayılan bir yöntem. Bu yöntem çerçevesinde iş başvuruları isimsiz ve fotoğrafsız olarak yapılıyor. Bu yöntem Belçika ve Almanya gibi ülkelerde de uygulanıyor. Anonim başvuru yöntemi Avusturya'da kullanılmıyor. Göçmenler arasında Sırlar ve Çinliler daha çok iş görüşmesine çağrılıyor. Bu grupları Türkler ve Nijeryalılar izliyor.

Avusturya yüzyılın başından beri mevzuatında bulunan İslam Kanunu 2014 yılında değiştirdi. Bu yasa Avrupa devletlerinde islamla ilgili düzenleme getirmesi bakımından önemli bir düzenleme olmakla birlikte kanunda yapılan değişiklikler ülkede yaşayan Müslümanların haklarını kısıtlamaya yönelik olduğundan eleştiriliyor.

Yapılan değişikliklerle yurt dışından gelen imamların engellenmesi, Bakanlar Kurulu'nun cemaatlerin tanınması ve lağvedilmesinde yetkili olması, imam yetiştirilmesinde cemaatin yetkisiz bırakılması, dernek bünyesindeki camilerin tüzel kişiliğe geçmeye zorlanması, dini etkinliklerin güvenlik gerekçesiyle iptal edilebilmesi ve devletin, cemaatler üzerindeki kontrolünün artırılmasına ilişkin, diğer dini gruplar için kabul edilmeyen kısıtlayıcı ve ayrımcı düzenlemeler getirildi. Kanuna göre dernek statüsündeki camiler, Mart 2016'ya kadar ya tüzüklerini değiştirmek zorunda ya da kapatılacaklardı. Avusturya'da halen 300 derneğin bünyesinde cami bulunmakta. Bu durumda yüzlerce cami kapatılma riski ile karşı karşıya kalacak. Viyana Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğretim üyesi Prof. Dr. Stefan Schima bu düzenlemenin anayasa hukuku bakımından kabul edilemeyeceğini ve Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edileceğine inandığını açıklamıştı. Ancak Anayasa Mahkemesi kanun değişikliklerini az bir farkla Anayasa aykırı bulmadı.

**3 / Avusturya'da haklarımız ihlal edildiğinde başvurabileceğimiz
hangi kurumlar var?**

AVUSTURYA'DA İNSAN HAKLARINI KORUMA AMAÇLI RESMİ VE SİVİL KURUMLAR*

Eşit Muamele Avukatlığı (Gleichbehandlungsanwaltschaft)

Eşit Muamele Avukatlığı, bağımsız çalışan bir kuruluş. Kuruluşun amacı, Eşit Muamele ve Fırsat Eşitliği Kanunu'na uygun davranılmasını sağlamak ve Eşit Muamele Kanunu'na (Gleichbehandlungsgesetz) dayanarak ırkçılığa karşı mücadele etmek. Eşit Muamele Kurumu'nun merkez ofisi Viyana'da. Kurumun dört adet bölgesel ofisi, Graz, Klagenfurt, Linz ve Innsbruck kentlerinde faaliyet gösteriyor.

Eşit Muamele Avukatlığı şu üç alanda faaliyet gösteriyor:

- Kadınların fırsat eşitliği
- İş dünyasında eşitlik
- İş dünyası dışındaki alanlarda eşitlik.

Eşit Muamele Avukatlığı, kadın ve erkeklerin etnik kökenine, dinine, dünya görüşüne, yaşına ve cinsel tercihlerine bakılmaksızın eşit davranılmasını ve fırsat eşitliğini savunuyor. Danışmanlık ve destek hizmetleri gizli tutuluyor, bir kuruma bağlı değil ve ücretsiz.

Eşit Muamele Avukatlığı ayrıca iş dünyası ile ilgili ayrımcılık konularıyla da ilgilenmekte (Gleichbehandlung in der Arbeitswelt), bir ücret talep etmeden iş başvuru işlemlerinde, maaşın belirlenmesinde, mesleki öğrenimin görülmesinde, meslek değişiminde, terfi, istifa, mesleki danışmanlık, çalışan veya işveren kuruluşlarında ayrıca cinsel taciz gibi konularda karşılaşılan ayrımcılığa karşı hukuki danışmanlık hizmeti sunuyor.

* Bu bölüm Kazım Keskin, Mehmet Soytürk ve Seher Bulut'un katkılarıyla hazırlanmıştır.

Ücretsiz danışacağınız bir avukat var

Eşit Muamele Avukatlığı, bir kuruluşa, bir işletmeye, bir restorana, bir toplu ulaşım aracına, bir bankaya erişimde, bir dairenin kiralanmasında, reçete vergi indiriminin uygulanmasında, devlet okullarına girişte, sağlık hizmetlerini kapsayan sosyal korunma talep edilmesinde, etnik köken nedeniyle rahatsız edilme durumlarında ücretsiz hukuki danışmanlık sunuyor.

Kurum, yukarıda sayılan alanların hepsinde ayrımcılık gören kişileri ne yapabilecekleri konusunda bilgilendiriyor, bu kişilerin haklarını kullanmalarına yardımcı oluyor ve ayrımcılık vakalarını kayıt altına alıyor. Kurum gerekli olduğunda Almancası yetersiz olanlara ya da bilmeyenler için çevirmen hizmeti de sunuyor.

Kurum günümüze kadar yapmış olduğu çalışmalarda kişilere,

- cinsiyeti nedeniyle eşit ücret ödenmemesini,
- yaşlı oldukları gerekçesiyle iş verilmemesini,
- göçmen olmaları nedeniyle kiralık ev verilmemesini,
- dini inançları nedeniyle iş yerinde taciz edilmeleri veya kaba davranışa muhatap olmalarını,
- etnik kökeni veya rengi nedeniyle, eğlence yerlerine ve restoranlara alınmamasını,
- hamileliği nedeniyle kadınların işlerini kaybetmesini ayrımcılık olarak değerlendirmiş.

Eşit Muamele Avukatlığı'nın üzerinde durduğu bir diğer konu **çoklu ayrımcılık**. Kişiler Ayrımcılığa maruz kaldıklarında sıklıkla tek bir ayrımcılık zeminini algılamakta veya tanımlamakta. Oysa birçok örnekte, kişilere birden çok nedenle ayrımcılık yapıldığı gözlemlenmiş. Restoranlara kabul edilmeyen kişiler sadece renkleri nedeniyle değil, erkek olmalarından dolayı da mağdur olmakta. Başörtüsü takan kadınlara yönelik ayrımcılık sadece din ve inanç nedeniyle değil aynı zamanda kadın olmalarıyla da ilgili. Yaşlı göçmen kökenli kişilerin ayrımcılığa uğramaları çoğu zaman yaşlarına bağlanır ama aslında etnik köken ayrımcılığı da söz konusu olabiliyor. Avusturya Eşit Muamele Avukatlığı'na göre Eşit Muamele Kanunu çoklu ayrımcılığı da yasaklıyor. Bu nedenle yapılan değerlendirmelerde zarar gören kişilere verilecek tazminatların belirlenmesinde çoklu ayrımcılık da dikkate alınmalı.

Değerlendirme:

Yaşanan ihlal karşısında ilgili kişi şikayetini kuruma iletiyor ve ilgili kurum vakayı inceleyerek karar veriyor. Komisyon herhangi bir dava sürecine dahil olmuyor. Aynı zamanda muhtemel dava ile ilgili hukuk masraflarını karşılama yönünde destekler mevcut değil. Bir diğer konu, yaşanan olay sonrası 14 gün içerisinde kuruma müracaat edilmeli. Komisyonun karar alması zaman almakta, komisyon üyeleri farklı kurullardan oluşmakta ve bu nedenle süreç uzun sürebilmekte. Bazı durumlarda mahkeme kararları komisyondan önce neticelenebilmekte. Komisyon kararları 3 veya 4 ay sürebilmekte.

Eşit Muamele Avukatlığı Ofis adresleri:

Ücretsiz telefon hattı: 0800 206 119

İnternet adresi: www.gleichbehandlungsanwaltschaft.at

Viyana Merkez ofisi

Taubstummengasse 11, 1040 Vienna

Telefon.: +43 1 53 20 244

Faks: +43 1 53 20 246

Mail: gaw@bka.gv.at

Steiermark Bölgesel Ofisi

Europaplatz 12, 8020 Graz

Telefon.: +43 316 720 590

Faks: +43 316 720 590-4

Mail: graz.gaw@bka.gv.at

Kärnten Bölgesel Ofisi

Kumpfgasse 25, , 9020 Klagenfurt

Telefon: +43 463 509 110

Faks: +43 463 509 110-15

Mail: klagenfurt.gaw@bka.gv.at

Oberösterreich Bölgesel Ofisi

Mozartstraße 5/3, 4020 Linz

Telefon: +43 732 783 877

Faks: +43 732 783 877-3

Mail: linz.gaw@bka.gv.at

Tirol, Salzburg ve Vorarlberg Bölgesel Ofisi

Leipziger Platz 2, 6020 Innsbruck

Telefon: +43 512 343 032

Faks: +43 512 343 032-10

Mail: ibk.gaw@bka.gv.at

A-1010 Wipplingerstrasse 28

Kurum ayrıca ücretsiz App hizmeti de sunmaktadır. Ücretsiz eşit muamele App'i şuradan indirilebilir:

Android telefonlar için: <https://play.google.com/store/apps/details?id=at.gv.gaw>

Apple telefonlar için: <https://itunes.apple.com/us/app/gleichbehandlungs-app/id1044818206?mt=8>

Eşit Muamele Komisyonu(Gleichbehandlungskommission)

Avusturya'da Avrupa Birliği düzenlemelerinin bir gereği olarak, "Eşit Muamele Komisyonu ve Eşit Muamele için Kamu Denetçiliği (Ombudsman) Ofisi Federal Yasası" (Federal Yasalar Gazetesi I No. 107/2013) çerçevesinde Eşit Muamele Komisyonu oluşturulmuş. Hâlihazırda üç Senato'dan oluşmakta ve Eşit Muamele Kanunu'nda yer alan ayrımcılıkla ilgili konuları incelemek üzere kurulmuş. İş, sosyal ve hukuk mahkemelerini desteklemek için tasarlanmış özel bir kurum bu.

Senatolar kendi yetki alanındaki ayrımcılığa uğrayan genel ya da bireysel nitelikteki tüm soruları ele almak zorunda (§ 8 ETC / OÖEC Yasası). İstihdam ve mesleğe ilişkin ve Senato I veya Senato II mahkeme sürecinin başlatılmasından önce işverenler ile çalışanlar arasında arabuluculuk için bir forum oluştururlar. Eşit Muamele Kurumu da senatolara başvurmaktadır.

İlke itibariyle, Eşit Muamele Komisyonu'nun her üç Senatosu, hukuki uyuşmazlıklardan kaçınmak ya da hukuki uyuşmazlıkları çözmek için danışmanlık görüşleri oluşturmaya yönelik faaliyette bulunurlar.

Senato I⁵

⁵ Senato I, Federal Çalışma Örgütü, Avusturya Ticaret Birliği Federasyonu, Avusturya Federal Ekonomi Odası, Avusturya Sanayici Federasyonu, Federal Şansölye ve Federal Çalışma, Sosyal İşler ve Tüketiciyi Koruma Bakanı tarafından görevlendirilen veya atanan bir başkan ve altı üyeden oluşuyor.

Senato I'nin görev alanı erkek ve kadın çalışanların mesleklerinde eşit muamele görmesi. Amaç, kişilerin evlilik veya aile statüsüyle ilgili olarak istihdam ve meslekte cinsiyet temelinde doğrudan veya dolaylı olarak ayrımcılığa tabi tutulmaması. Bu ayrımcılık yasağı iş sözleşmesinin oluşturulması, ücret oranları, ücret olarak sayılmayan ödemeler, başlangıç ve devam eden mesleki eğitim ile yeniden eğitim, kariyer gelişimi, diğer çalışma şartları ile istihdamın sona erdirilmesi alanlarını kapsıyor.

Eşit Muamele Yasasının 4. maddesine göre, **hiç kimse evlilik veya aile statüsü çerçevesinde istihdam ve mesleğin diğer alanlarında cinsiyete dayalı olarak doğrudan veya dolaylı olarak ayrımcılığa tabi tutulamaz.**

Senato II⁶

Senato II'nin görev alanı etnik köken, din veya inanç, yaş veya cinsel yönelim gözetmeksizin istihdam ve meslekte eşit muameleyi kapsar (Eşit Muamele Yasası'nın II. Bölümü -66/2004 sayılı Federal Kanun uyarınca değiştirilmiş şekliyle Federal Yasalar Gazetesi No. 107/2013).

Hiç kimse etnik köken, din veya inanç, yaş veya cinsel yönelim nedeniyle istihdam ve meslekte doğrudan veya dolaylı olarak ayrımcılığa maruz bırakılamaz. (Eşit Muamele Yasası, madde17/1). Bu ayrımcılık yasağı iş sözleşmesinin oluşturulması, ücret oranları, ücret olarak sayılmayan ödemeler, başlangıç ve devam eden mesleki eğitim ile yeniden eğitim, kariyer gelişimi, diğer çalışma şartları ile istihdamın sona erdirilmesi alanlarını kapsar.

İstisna hükümleri

Eşit Muamele Yasasının 20. maddesine göre bir işin icrası ya da işe dayalı performans zorunlu olarak farklı muameleyi gerektiriyorsa böyle bir durumda yapılan muamele hakiki bir mesleki gerekliliğe dayanmak ve yasalara uygun olmak koşullarıyla ayrımcılık kabul edilmez.

Bir kişinin din veya ahlakı, örgütün kendi amaçları nedeniyle istihdam için gerekli, yasal ve haklı bir ön şart olduğu takdirde, bu önkoşul, istihdam ve meslek bağlamında din veya inanç

---

⁶ Senato II, Federal Çalışma Örgütü, Avusturya Ticaret Birliği Federasyonu, Avusturya Federal Ekonomi Odası, Avusturya Sanayici Federasyonu, Federal Şansölye ve Federal Çalışma, Sosyal İşler ve Tüketiciyi Koruma Bakanı tarafından görevlendirilen veya atanan bir başkan ve altı üyeden oluşuyor.

gerekçesiyle ayrımcılık teşkil etmez. Bu kural kiliseler veya dini ilkelere veya felsefi ya da ahlaki inançlara dayalı diğer kamu veya özel kuruluşlar için geçerli. Ancak uygulamada çeşitli AB üyesi ülkelerde bu kuralın doğru uygulanmadığı, dini kurumlarda yer alan fakat doğrudan dini hizmetle ilgisi olmayan istihdam ve servis sağlama biçimlerini de kapsayacak şekilde genişletildiği rapor ediliyor.

Senato III⁷

Senato III'ün görev alanı, istihdam alanlarında etnik kökene bakılmaksızın eşit muameleyi kapsıyor. Kanun hükümleri oluşturulmaları da dahil olmak üzere hukuki ilişkilere ve bir hukuki ilişki çerçevesinde olmasa da verilen hizmet ve servislere uygulanıyor.

Hiç kimse doğrudan veya dolaylı olarak etnik köken temelinde ayrımcılığa tabi tutulmamalı. Özellikle aşağıda sayılan alanlar kanun kapsamına giriyor:

1. Sosyal güvenlik kapsamı ve sağlık dahil olmak üzere sosyal koruma,
2. Sosyal yardımlar,
3. Eğitim,
4. Federal devletin doğrudan yasal yetkisine girmeleri koşuluyla, konut dahil olmak üzere kamu mallarına ve hizmetlerine erişim ve bunları tedarik.
5. Kamu mallarına ve hizmetlerine erişim ve bunları tedarikte cinsiyet temelinde ayrımcılık.

Bu hükümler, başka devletlerin vatandaşları ile vatansızlara uygulanmaz.

Hamilelik veya doğum nedeniyle kadınlara yönelik ayrımcılık cinsiyet temelinde doğrudan ayrımcılık sayılır.

---

⁷ Senato III, Federal Çalışma Odası, Avusturya Federal Ekonomi Odası, Federal Şansölye, Federal Ekonomi, Aile ve Gençlik Bakanı, Federal Çalışma, Sosyal İşler ve Tüketiciyi Koruma Bakanı, Federal Sosyal Güvenlik Bakanı ve Federal Adalet Bakanı tarafından atanan bir başkan ve altı üyeden oluşuyor.

Senatolar nasıl çalışır?

Eşit Muamele Komisyonu Senatoları aynı zamanda dava açma hakkına sahip kişiler tarafından istendiğinde eşit muamele kurallarının ihlal edilip edilmediğini idari yollardan araştırırlar. Ayrıca, kendi görev alanlarına giren konularda soruşturma başlatabilirler.

Senato üyeleri gönüllülük esasına göre çalışır ve gizlilik yükümlülüğüne tabidir. Senato üyeleri iş ve şirket sırlarındaki gizliliği korumakla yükümlüdür (Eşit Muamele Kanunu Madde 10/3).

Eşit Muamele Komisyonu

Adres: Bundesministerium für Gesundheit und Frauen Sektion IV Frauenangelegenheiten und Gleichstellung – Gleichbehandlungskommission
Abteilung IV/3 – Minoritenplatz 3
1010 Wien

iv3@frauenministerium.gv.at

beatrix.gojakovich@frauenministerium.gv.at

sandra.ulrich@frauenministerium.gv.at

Telefon hattı: 0043 1 531 20- 2433

İnternet adresi:

https://www.bmgf.gv.at/home/Frauen_Gleichstellung/Gleichbehandlung/Gleichbehandlung_s_kommissionen/Bundes_Gleichbehandlungs_kommission/

Şikayet ve taleplerinizi yukarıdaki linkte bulunan başvuru formunu (Musterantrag) doldurarak kuruma iletebilirsiniz.

ZARA- Medeni Cesaret ve Irkçılığa Karşı Mücadele

Merkezi (Zivilcourage und Anti-Rasismus-Arbeit)

ZARA 1999 yılında Viyana'da kurulmuş ırkçılık karşıtı bir dernek. Irkçılığa dayalı ayrımcılık, bir kişinin ten rengi, dil, dış görünüş, din, vatandaşlık veya kökeni nedeniyle herhangi bir şekilde ayrımcılığa uğraması biçimde tanımlanabilir. **ZARA, ırkçılığa maruz kalan kişilere veya bu duruma şahit olanlara ücretsiz danışmanlık hizmeti sunuyor.** Burada görev yapan ekip, ırkçılığa karşı toplu olarak neler yapılabileceği konusunda müvekkillerini hukuksal ve diğer seçenekler hakkında bilgilendiriyor ve dava sürecinde onlara yardımcı oluyor. ZARA Danışma Merkezinde yılda 1.000 mağdur ve tanık ırkçılık nedeniyle yaptıkları başvurular üzerine yasal destek alıyor. Danışmanlık ekibi hukuk alanında ve sosyal konularda eğitimli danışmanlardan oluşur.

ZARA, mağdurların bizzat kendileri ya da ayrımcılığa şahit olan kişiler tarafından yapılan başvuruları kayıt altına alıyor. Örneğin, bir metroda ırkçı bir söze maruz kalan veya bir iş yerinde ayrımcılığa uğrayan biri, doğrudan ZARA'nın internet sitesi üzerinden başvuru yapabilir. Dernek Avusturya'da hayatın herhangi bir alanında ırkçılığa maruz kalan veya böyle bir duruma şahit olan kişilere danışma hizmeti sunuyor. Bu anlamda ZARA öğrenciler için de okul hayatlarında karşılaşılabilecekleri her türden ırkçılık olayında önemli bir adres. Bunun dışında yine öğrenciler için de yararlı olacak ırkçılık karşıtı eğitim çalışmaları yaparak bu konu hakkında duyarlılığı artırmak ve medeni cesareti artırıcı argümanları sunuyor.

ZARA ayrıca her yıl ırkçılığa yönelik bir rapor (Rassismusreport) hazırlıyor. Aktüel rapor şu linkten indirilebilir: (<https://www.zara.or.at/rassismus-report/>)

ZARA'nın <https://www.zara.or.at/index.php/beratung/rassismus-melden> internet adresinde bulunan formu, **ayrımcılık mağdurları** ve **ayrımcılığa şahit olan kişiler** doldurabilir. Formda ayrımcı eylemin nerede, ne zaman ve kimler tarafından gerçekleştirildiği ve kısaca olayın anlatılması gerekiyor. Ayrıca başvuru sahibinin adı, soyadı, telefon numarası ve internet adresi de bildirilmeli. ZARA'nın hizmetleri anonim ve ücretsiz olup, sunduğu destek meydana gelen ırkçılık olayı hakkındaki ilk durum tespitinden hukuki süreçte izlenecek yolun belirlenmesi ve dava sürecine eşlik edilmesine kadar gidiyor.

Değerlendirme:

ZARA kurulduğu tarihten bu yana etkinliğini sürekli artıran çok saygın bir kuruluş. Bu çerçevede, kurumun herhangi bir ayrımcılığı kamuoyunda gündeme getirmesinin çok ses getirmekte olduğunu söylemek gerek. Aynı şekilde ZARA, ayrımcı ve ırkçı muamelelere yol açanlara karşı hukuki mücadelenin yanısıra bu kişi ve kurumları davranışları nedeniyle kamuoyu önünde hesap vermeye de zorluyor.

Ancak pratikte derneğin daha çok raporlamaya odaklandığı ve somut ihlallere ilişkin danışma işlevini yerine getirmekte yeterince etkin olmadığı eleştirisi de yapılıyor.

Zara

Schönbrunner Straße 119/13

Giriş: Am Hundsturm 7

A-1050 Wien

Telefon: +43 (1) 929 13 99

Faks: +43 (1) 929 13 99-99

E-Posta: office@zara.or.at, beratung@zara.or.at

Nefret ve karalamaya karşı online platform (CounterACT- Aktiv gegen Hass und Hetze im Netz)

Bu platform, internetteki nefret söylemlerinin hedefi olanları, her türlü sözlü ve psikolojik şiddet mağdurlarını ve tanıklarını destekliyor ve karalama kampanyalarına karşı ücretsiz danışmanlık hizmeti sunuyor. Bunun yanında nefret üzerine farklı araştırma konularına dair bilgiler, eğitim faaliyetleri ve kampanya gibi konulara kurum sayfasından erişilebilir.

Zara bünyesinde kurulan bu platform sadece etnik ayrımcılık konusunda değil, her çeşit ayrımcılık türlerine karşı danışma hizmeti sunuyor. Bilhassa #GegenHassimNetz (#WebdeNefreteHayır) danışmanlık merkezi, sanal ortamda nefrete karşı mücadelede aktif rol alıyor, birlikte siber mobbing türü ayrımcılıklara karşı destek oluyor.

Platform çalışanları mağdurun yaptığı başvuru sonrasında yasal yollara başvurma mekanizmaları ve ortak hareket edebilecek kamu ve özel kuruluşlar hakkında bilgi veriyor. Diğer taraftan, ayrımcı paylaşımlarda bulunan kimselere uyarılarda bulunuluyor ve gerekirse yetkili IT firmasıyla irtibata geçerek olumsuz paylaşımların silinmesini talep ediyor.

#GegenHassimNetz (#WebdeNefreteHayır) Danışmanlık Merkezinin Hedef Kitlesi

- İnternette nefret ve karalama kampanyalarının mağdurları
- İnternette kendilerine karşı karalama kampanyaları yürütülen dezavantajlı gruplar
- Kendileri hakkında yanlış gönderilerin yayıldığı dezavantajlı grup üyeleri
- Siber mobbing mağdurları
- Konuya muhatap olan organizasyon çalışanları.

#GegenHassimNetz (#WebdeNefreteHayır)

Adres: Schönbrunner Straße 119/13, 1050 Wien

Telefon: (+43) 01 - 236 55 34

E-Mail: beratung@zara.or.at

Web/Chat/Başvuruformu:beratungsstelle.counteract.or.at

Facebook Messenger: facebook.com/zara.or.at/

Twitter: @CounterACT_Hass

Danışmanlık Merkezine Erişim Saatleri:

Pzt – Çrş: 9.00 – 16.30 Prş: 10.00 – 18.30 Cum: 9.00 – 15:00

Görüşmeler sadece Almanca ve İngilizce dillerinde gerçekleştiriliyor. Danışmanlık Merkezine şahsen yapılacak görüşmeler için önceden randevu almak zorunlu. Danışmanlık hizmeti ücretsiz.

Viyana Ayrımcılıkla Mücadele Kurumu (Stelle Zur Bekämpfung von diskriminierungen- Wien)

Viyana sınırları içerisinde etnik aidiyetten dolayı ayrımcılığa maruz kalan herkese destek veriyor.

Ayrımcılıkla Mücadele Kurumu Viyana

Adres

Muthgasse 62, Riegel C 3.07

Telefon:004314000 38950

E-mail: post@bsb.wien.gv.at

Yüz yüze görüşmeyi talep ettiğiniz takdirde telefonda randevu almanız gerekmektedir.

Yaşadığınız ayrımcılık hallerinde online platform aracılığıyla direk kuruma iletebilirsiniz

<https://www.wien.gv.at/verwaltung/antidiskriminierung/kontakt.html>

Ayrımcılık Karşıtı NiederÖsterreich (Antidiskriminierungsstelle NiederÖsterreich)

Eyalet ve şehirlerde ayrımcılığa maruz kalmanız halinde kurum uzmanları size danışmanlık hizmeti vermekte ve desteklemektedir

Rennbahnstraße 29, (Tor zum Landhaus),

Stiege B, 3. Stock, Zi. 3133109

E-Mail: post.gbb@noel.gv.at

Tel: 02742/9005-16212

Fax: 02742/9005-16279

Ayrımcılık Karşıtı OberÖsterreich (Antidiskriminierungsstelle OberÖsterreich)

Adres

Bahnhofplatz 1

4021 Linz

Telefon (+43 732) 77 20-150 37

Fax (+43 732) 77 20-21 17 96

E-Mail as.post@ooe.gv.at

Ayrımcılık Karşıtı Tirol (Antidiskriminierungsstelle Tirol)

Adres

im Haus der Anwaltschaften

Meraner Straße 5, 2. Stock

6020 Innsbruck

Tel: +43 512 508 3799

Fax: +43 512 508 743055

Email: servicestelle.gleichbehandlung@tirol.gv.at

Ayrımcılık Karşıtı Burgerland (Antidiskriminierungsstelle Burgerland)

Adres

Europaplatz 1, 7000 Eisenstadt

Tel.: 057- 600/2283

E-Mail gertrude.ofenboeck@bgld.gv.at

Mag.a Katrin Hasler

Tel.: 057-600/2158

E-Mail katrin.hasler@bgld.gv.at

Ayrımcılık karşıtı Steiermark (Antidiskriminierungsstelle Steiermark)

Eyalet bünyesinde her türlü ayrımcılığa karşı Helping Hands Graz ve Graz belediyesi ile ortaklaşa faaliyetler yürütülüyor. Irkçılığa maruz kalan kimselere yazılı, sözlü ya da elektronik ortamda her türlü şikayetlerini iletme olanağı sunuyor. İlgililere konu hakkında uzman ve kuruluşlara yönlendirerek yaşanan vaka hususunda baştan sona danışmanlık hizmeti sunuyor. Kurum yaşanan hak ihlallerini ve ayrımcı muamelelerine ilişkin vakaları

yayınlayarak bilimsel veri haline getiriyor. Ayrıca farklı çalıştay, seminerler ve yabancı düşmanlığına karşı olumlu kampanya programları düzenleyerek ayrımcılıkla ilgili toplumun duyarlılığını artırıyor ve bilinçlendiriyor.

Antidiskriminierungsstelle Steiermark

Adres

Andritzer Reichsstraße 38

1. Stock

8045 Graz

Telefon: 0043 (316) / 714 137

E-mail: buero@antidiskriminierungsstelle.steiermark.at

İnternet sayfası: <http://www.antidiskriminierungsstelle.steiermark.at/>

Danışma saatleri:

Pazartesi : 08:30 - 17:00

Salı : 08:30 - 17:00

Perşembe :08:30 - 17:00

Cuma : 08:30 - 14:00

Ayrımcılık olduğunu düşündüğünüz durumlarda aşağıdaki online formu doldurarak kuruma iletebilirsiniz.

<http://www.antidiskriminierungsstelle.steiermark.at/cms/ziel/74232723/DE/>

Salzburg Ayrımcılık kurumu (Antidiskriminierungsstelle Salzburg)

Ayrımcılık kurumu kendisini ayrımcı ve ötekileştirmiş hisseden bütün insanlara hizmet sunuyor. Bilhassa cinsiyet, ırk, etnik ya da sosyal aidiyet, dil, din veya dünya görüşü veyahut engellilik, yaş veya cinsel tercihle ilgili her türlü ayrımcı davranışlarla ilgili destek veriyor. Kuruma iletilen her türlü şikâyet ve ayrımcı muameleler rapor halinde yayınlanıyor. Bütün sorun ve talepler kurum bünyesinde bulunan uzmanlar tarafından cevaplanıyor ve talep edilmesi halinde hukuksal danışma hizmeti de veriyor.

Salzburg Ayrımcılık kurumu

Adres:

ABZ – Haus der Möglichkeiten

Kirchenstraße 34

5020 Salzburg

Telefon: 0676 8746 6979

Email: office@antidiskriminierung-salzburg.at

İnternet sayfası: <http://antidiskriminierungsstelle-salzburg.at/index.php?id=5>

Danışma Saatleri

Salı: 11-13 arası

Çarşamba: 14-18 arası

İş arama esnasında, özel ve kamu kuruluşları ile iletişim sırasında karşılaştığınız ayrımcılık hususunda şu online formu doldurarak şikayetlerinizi bildirebilirsiniz. Her vaka anonim olarak saklı bulunmaktadır.

<http://www.antidiskriminierung-salzburg.at/index.php?id=6>

Avusturya Basın Konseyi - Avusturya Basınının Self Kontrolü Derneği (Österreichischer Presserat- Verein zur Selbstkontrolle der österreichischen Presse)

Bu kurum, gerek yazılı gerekse dijital medyada yayınlan haberleri denetliyor. Yazılı basında, sosyal medyada ve dijital ortamda yayınlanan ırkçı ve ayrımcı söylemler, haberler, mesaj ve iletiler hakkında kuruma yazı ve şikayetlerinizi iletebilirsiniz. Kurum ilgili basın organlarına uyarı ve tekzip gönderiyor.

Özellikle son zamanlarda yabancı düşmanlığı üzerine gazete haberlerinin sayısı artmış durumda. Bu bağlamda kurum ötekileştirme ve ayrımcı söylemlere karşı basın organlarını uyarma görevi üstleniyor.

Avusturya Basın Konseyi

Adres: Franz- Josefs- Kai 27, 1010 Viyana

Telefon: 01 23 699 84 11

E-mail: info@presserat.at

Tirol Toplumunu için Irkçılığa Karşı Eleştirel Çalışmalar (TIGRA- Tiroler Gesellschaft für rasismuskritische Arbeit)

TIGRA ırkçılıkla mücadele konusunda bölgesel çalışma yapan sorun ve taleplere karşılık vermeye çalışan bir kurum. 2013 yılında Innsbruck bürosunda hizmet veren bir kuruluş. Dernek üç ana konuya (Danışma, raporlama ve bilgilendirme) odaklanıyor.

Bölgede meydana gelen ayrımcı muameleler ve saldırılar her yıl raporlaştırılarak, ırkçılığa karşı bilinçlendirme yapılıyor ve kurumun tanınırlığının artırılması için çalışılıyor. Kurulduğu yıldan itibaren kurum her yıl ırkçı muamelelere maruz kalanlarla ilgili raporlar hazırlıyor.

Tirol Toplumunu için Irkçılığa Karşı Eleştirel Çalışmalar

Salurner Straße 1
6020 Innsbruck
Telefon : 0680 214 9100 (8:30 ve 12 saatleri arasında ulaşılabilir)
Email:info@tigra.cc
Websayfası: www.tigra.cc
www.facebook.com/tigra.cc
Randevu tarihleri email ve telefon üzerinden ayarlanmaktadır.

Kamu Denetçiliği Kurumu (Volksanwaltschaft)

Kamu Denetçiliği Kurumu kamu idaresi esaslarını kontrol eden bir bağımsız kurum. Kamu Denetçiliği Kurumu 1977 yılından beri Federal Anayasa'nın, Kamu Yönetimi Esasları'nın hukuka uygunluğunu denetliyor. Kamu Denetçiliği Kurumu üç üyeden oluşuyor. Bu üyeler sadece bir kere tekrar seçilme hakkına sahip ve her altı yılda bir meclis tarafından seçilmekteler. Kurum üyelerine otuzdan fazla hukukçu destek veriyor.

Yaş, vatandaşlık ve ikamete bakılmaksızın herkes, **Avusturya'da bulunan bir resmi dairede kendisine adil davranılmadığı kanısındaysa Kamu Denetçiliği Kurumu'na başvurma**

hakkına sahip. Şirket, iş sahipleri veya dernekler de devlet daireleri hakkındaki şikâyetlerini Kamu Denetçiliği Kurumu'na iletebilirler. Şikâyetlerin içeriği, idare tarafından haksız yere yapılmayan işlemler, kanunlara aykırı davranışlar veya kaba davranışlar olabilir. İdareye yönelik şikâyetler her zaman yapılabilir ve herhangi bir ücrete tabi değil.

Kamu Denetçiliği Kurumu her başvurunun arkasında durarak gerekli denetlemeleri yapıyor. Şikâyet eğer yerindeyse, gerekli çalışmaları yürütüyor. Ve haksızlığı ortadan kaldırmak için çalışıyor.

Kamu Denetçiliği Kurumu sadece kamuya ait kuruluşları denetleyebilir. Devlet dışında kalan kişi ve şirketlerle ilgili şikâyetleri incelemez.

Kamu Denetçiliği Kurumu 1 Temmuz 2012 yılından itibaren Birleşmiş Milletler tarafından insan haklarını korumak ve geliştirmekle yükümlü kurum olarak akredite edilmiştir. Federal Avusturya'nın insan haklarının korunması ve geliştirmesi alanlarında yetkili kurumu. Kurum ayrıca gözaltı merkezleri, bakım evleri veya engelli vatandaşlara yönelik sağlık tesisleri gibi kişisel özgürlüğü kısıtlayan kurumları da denetliyor. Kuruluşun temel amacı, insan haklarını tehlikeye sokacak risk faktörlerini zamanında fark etmek ve engellemek. Kurum, kamu idaresinden kaynaklanması koşuluyla ayrımcılıkla ilgili tüm alanlara yönelik şikâyetlere de bakıyor. Kurum bu görevi çerçevesinde Birleşmiş Milletler'in İşkenceye Karşı Sözleşmesi ve Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi'ndeki düzenlemelerin uygulanmasını denetliyor.

Kamu Denetçiliği Kurumu'na nasıl başvurulur?

Avusturya'da yaşayan herkes şikâyetini Kamu Denetçiliği Kurumu'na bildirebilir. Bunun için Avusturya vatandaşı olmaya ya da reşit olmaya gerek yok. Yaşına, milliyetine veya ikametgâhına bakılmaksızın herkes bu hakka sahip. Bir şikâyette bulunmak, belli bir kurala uyulmadan ve hiçbir masrafa tabi tutulmadan her zaman mümkün.

Kamu denetçiliğinin denetimi, ancak idari süreç sonuçlandırıldıktan ve hatayı ortadan kaldıracak hukuki bir yol kalmadıktan sonra başlatılabilir.

Kamu denetçileri, idarenin işleyişinde hata veya düzensizliklerin olduğunu tahmin etmeleri durumunda kendiliklerinden de girişimde bulunabilirler. Yönetmeliklere itiraz edebilir ve tavsiyelerde bulunabilirler. Kurum üyeleri aynı zamanda meclise yöneltilen dilekçelerin ve vatandaşların gerçekleştirdiği çeşitli işlemlerin icrasında da birlikte çalışır.

Kamu Denetçiliği Kurumu, Viyana'nın merkezi bir yerinde bulunuyor.

Bireyler ne zaman kamu daireleri tarafından kendilerine adil davranılmadığını düşünürlerse Kamu Denetçiliği Kurumu'nu devreye sokabilirler.

Süre şartı yok. **Yani kuruma başvuru için bir süre öngörülmemiş.** İdari bir kurumla yaşanan sorun geçmişte gerçekleşmiş olsa bile her zaman Kamu Denetçiliği Kurumu'na başvurulabilir. Başvurucular evraklarını bizzat kendileri elden verebilirler.

Kamu Denetçiliği Kurumu bir çok dilde bilgi vermeye çaba gösteriyor.

Kamu Denetçiliği Kurumu bütün Avusturya'da federal idareyi ve buna ilave olarak tüm devlet teşekküllerinin idarelerini denetler. Kamu Denetçiliği Kurumu bu şekilde maliye idaresini, sosyal sigorta kurumlarını ve iş ve işçi piyasasını kontrol ediyor. Bunlara ek olarak Kamu Denetçiliği Kurumu dokuz eyaletin yedisinde eyalet ve yerel yönetim idarelerini de denetlemekte. Tirol ve Vorarlberg'de bunun için o bölgeye özel Eyalet Kamu Denetçiliği Kurumları bulunuyor. Bu nedenle Kamu Denetçiliği Kurumu o bölgelerde sadece federal idareyle ilgili şikâyetlerle ilgileniyor.

Kamu Denetçileri Avusturya'nın **dokuz eyaletinde** de **görüşme günleri** de denilen toplantılar düzenliyor. Bu toplantılara katılmak isteyenlerin önceden kayıt yaptırmaları gerekmekte.

Başvurular oldukça basit bir form üzerinden yapılıyor. Ancak kamu denetçilerinin sorunları süratle ele alabilmesi için başvurularda ad ve soyadı bulunmalı. Başka birinin adına yapılan başvurularda adına hareket edilen kişinin ad ve soyadı da forma eklenmeli. Hakkında şikâyette bulunulan kamu kurumunun adı da başvuruda yer almalı. Başvurucu ayrıca şikâyet ettiği kamu kurumunun kendisine niye adil davranmadığını kısaca özetlemeli.

Şikâyetinizle ilgili evrakların fotokopisini başvurunuza eklemeniz halinde başvurunuzun daha çabuk işleme gireceğini bilin. Bu evraklar dosya ve idari kurumların numaralarını, sosyal sigorta numaralarını ya da ilgili kurumla yapılan yazışmaları içerebilir.

Kamu Denetçiliği Kurumu konuya dâhil olan bütün ilgililere dair bilgileri saklı tutuyor.

Değerlendirme : Kamu Denetçiliği Kurumu ayrımcılık ve hak ihlalleri hususunda etkili kurumlardan biri. Her dilde yazmış olduğunuz dilekçeyi tercüme olmaksızın kabul ediyor. Talebiniz ve şikâyetleriniz doğrultusunda süreci takip etmekte ve gerektiğinde kurumlarda yaşadığınız ihlaller hususunda kurumu uyarıyor. Her yıl kurumların performans değerlendirilmesi yayınlanıyor. Kamu kurumları başarısız kurum listesinde bulunmamak

istemelerinden dolayı mümkün mertebe vatandaşlardan şikayet almamaya dikkat ediyor.

Kamu Denetçiliği Kurumu

Volksanwaltschaft

Singerstraße 17

Postfach 20

1015 Wien

Ücretsiz telefon hattı: 0800 223 223 (Çalışma günleri 08.00-16.00 arası)

Telefon: +43 / (0)1 / 515 05-0

Faks: +43 / (0)1 / 515 05-150 / 190

E-Posta: post@volksanwaltschaft.gv.at

Viyana Dışındaki Kamu Denetçiliği Kurumları:

Tirol Kamu Denetçiliği Kurumu

Meraner Straße 5

A-6020 Innsbruck

Telefon: +43 512 508 3052

Faks: +43 512 508 743055

Mail: landesvolksanwaltschaft@tirol.gv.at

Vorarlberg Kamu Denetçiliği Kurumu

Landesvolksanwalt Vorarlberg

Landwehrstraße 1

A-6900 Bregenz

Telefon: +43 5574 47027

Faks: +43 5574 47028

Mail: buero@landesvolksanwalt.at

Avusturya Barolar Birliği – İlk Avukatlık Bilgilendirme

Hizmeti (Österreichischen Rechtsanwalte- Erste

Anwaltliche Auskunft)

Barolar birliği hukuksal konularda ilk avukatlık bilgilendirme hizmeti veriyor. İlk görüşme hizmeti avukatlar tarafından yapılıyor. Vaka hakkında hak ve hukuk ile ilgili olarak kişiler bilgilendiriliyor ve sonraki süreçlerle ilgili danışmanlık görevi ifa ediyor. Konu hakkında dava açmanın gereği olup olmadığı veya dava açılması halinde davanın olumlu sonuçlanıp sonuçlanmadığı konusunda destek veriliyor. Her eyalette bulunan barolar birliğinde bu hizmetler veriliyor.

Avusturya Barolar Birliği

<https://www.rechtsanwaelte.at/buergerservice/servicecorner/erste-anwaltliche-auskunft/>

1010 Wien, Wollzeile 1-3

Tel.: +43 1 535 12 75-0

Fax: +43 1 535 12 75-13

E-Mail: rechtsanwaelte@oerak.at

Website: www.rechtsanwaelte.at

Viyana Barolar Birliği

<https://www.rakwien.at/?seite=klienten&bereich=auskunft>

Ertlgasse 2/Ecke RotenturmstraÙe,

1010 Wien

Tel. 01/533 27 18-0

Fax: 01/533 27 18-44

e-mail: kanzlei@rakwien.at

Internet: <http://www.rakwien.at>

Karnten Barolar Birliği

http://www.rechtsanwaelte-kaernten.at/?q=rechtsanwaeltliche_auskunft

Theatergasse 4/1, 9020 Klagenfurt

Tel.: 04 63/51 24 25

Fax: 04 63/51 24 25-15

e-mail: kammer@rechtsanwaelte-kaernten.at

Internet: <http://www.rechtsanwaelte-kaernten.at>

Vorarlberg Barolar Birliği

<http://www.rechtsanwaelte-vorarlberg.at/service/erste-anwaltliche-auskunft.html>

Marktplatz 11, 6800 Feldkirch

Telefon 0 55 22/71 1 22

Telefax 0 55 22/71 1 22-11

e-mail: kammer@rechtsanwaelte-vorarlberg.at

Internet: www.rechtsanwaelte-vorarlberg.at

Steiermark Barolar Birliği

<https://www.rakstmk.at/cms/index.php?id=24>

Salzamtsgasse 3/IV, 8010 Graz

Telefon: 03 16/83 02 90-0

Telefax: 03 16/82 97 30

Parteienverkehr: 9.00 bis 12.00 Uhr

e-mail: office@rakstmk.at

Internet: <http://www.rakstmk.at>

Salzburg Barolar Birliği

<https://www.srak.at/buergerservice/service/1-anwaltl-auskunft/>

ImbergstraÙe 31C, 5020 Salzburg

Tel.: 06 62/64 00 42

Fax: 06 62/64 04 28

e-mail: info@srak.at

Internet: <http://www.srak.at>

OberÖsterreichische Barolar Birliği

<https://www.oerak.at/buergerservice/kostenlose-erstberatung/>

GruberstraÙe 21, 4020 Linz

Tel.: 07 32/77 17 30

Fax: 07 32/77 17 30 85

e-mail: office@oerak.or.at

Internet: <http://www.oerak.at>

NiederÖsterreich Barolar Birliği

<https://www.raknoe.at/buergerservice/kostenlose-erstberatung/>

Gruberstraße 21, 4020 Linz

Tel.: 07 32/77 17 30

Fax: 07 32/77 17 30 85

E-mail: office@oerak.or.at

Internet: <http://www.oerak.at>

İşçi Odaları (Arbeiterkammer)

Avusturya'da işçi odaları, özellikle iş ve sosyal hukuk alanlarında danışma, iş ve sosyal mahkemelerde hukuki yardım işlevine sahiptirler. İş odaları ayrıca işçi hakları konusunda broşürler ve kitapçıklar yayınlar, geliştirme eğitimleri ile diğer eğitimleri düzenler, çalışanların genel anlamda siyasi ve ekonomik menfaatlerini kurumlar nezdinde korur ve başta Avrupa Birliği olmak üzere uluslararası alanda işçiler için lobicilik yapar.

İşçi odalarının çalışma alanları, iş hukuku ve iş sağlığı, çıraklar ve gençlerin korunması, sosyal sigortalarla ilgili sorunların gündeme taşınması, maaş hesaplamaları ve vergi sorunlarının belirlenmesi, tüketici haklarının savunulması, kadın işçilerin korunması, eğitim ve yaşam boyu eğitimin geliştirilmesi, kültür ve iş ve işçi dünyasıyla ilgili temel araştırmaların yapılması.

İşçi Odaları'nın diğer önemli bir sorumluluğu ise iş hayatı ile ilgili çıkacak olan yeni düzenlemeler veya kanunlar hakkında bilirkişi raporu hazırlayıp gerekli mercilere sunmak ve yine iş hayatı ile ilgili yeni kanun teklifleri hazırlamak. İdari alanda ise İşçi Odaları'nın, iş sağlığı ile ilgili kontrol görevi, çıraklık sistemi, çalışma koşulları, rekabet ve tüketicinin korunması gibi konulardan oluşan komisyonlara katılıp görüş bildirmesi yine asli görevleri arasında.

Tamamen gönüllülük esasına dayalı olarak görev yapan İşçi Odaları şu alanlarda aktif bir şekilde çalışıyor:

- Çalışma hayatı ile ilgili konularda uzmanların fikirlerini kamuoyuna duyurmak.
- Sosyal Ortaklar (Sozialpartner- İşçi tarafı kuruluş ve kurumlar ile işverenler tarafından kurum ve kuruluşlar)'ın çeşitli komisyonlarına katılmak.
- Çalışanların menfaatine olabilecek temel bilimsel araştırmaları geliştirmekle beraber ekonomik ve sosyal kalkınma stratejileri üretmek.
- İşçi örgütlerinin uluslararası çatı oluşumlarına üyeliğini sağlamak.
- Avrupa Birliği'nin Ekonomik ve Sosyal Komitesi'ne temsilciler göndermek.

İşçi Odaları (Arbeiterkammer)

Kammer für Arbeiter und Angestellte für Wien

Genel Merkez ve Viyana Eyalet Merkezi

Her konuda danışmanlık hizmeti alabilmeniz mümkün

Prinz Eugen Straße 20-22

1040 Wien

Çalışma Saatleri:

Pazartesi - Cuma: 08:00 -15:45

Tel.: +43 1 501 65 0

AK Wien Beratungszentrum Donaustadt

Bu şubede özellikle şu alanlarda danışmanlık hizmeti verilmektedir:

İş Hukuku (Arbeitsrecht)

Analık Koruma Süreleri Bilgileri (Mutterschutz)

Çırac ve Gençlerin Korunması (Lehrlings- und Jugendschutz)

Wagramer Straße 147, Blok 3, Daire 1

1220 Wien

Çalışma Saatleri:

Pazartesi - Perşembe: 08:00 - 16:00

Cuma: 08:00 - 14:00

Tel.: +43 1 50165 341

AK Wien Beratungszentrum Liesing

İş Hukuku konularında danışmanlık hizmeti verilmektedir

Liesinger Platz 1

1230 Wien

Çalışma Saatleri:

Pazartesi - Perşembe: 08:00 - 16:00

Cuma: 08:00 - 14:00

AK Wien Beratungszentrum Ottakring

İş Hukuku konularında danışmanlık hizmeti verilmektedir

Thaliastraße. 125 A/ Hettenkofergasse köşesi

1160 Wien

Çalışma Saatleri:

Pazartesi - Perşembe: 08:00 - 16:00

Cuma: 08:00 - 14:00

Tel.: +43 1 50165 6205

Sendikalar ve Avusturya Sendikalar Birliği (Österreichischer Gewerkschaftsbund)

Avusturya'da sendikalar çalışanların haklarını koruyan demokratik ve bağımsız kuruluşlar. Oluştukları günden itibaren sendikalar işçiler için daha yüksek maaş, daha iyi çalışma koşulları, daha fazla söz hakkı, iş saatlerinin kısaltılması ve toplumsal iyileştirmeler için uğraşıyorlar. Sendikalar işveren kuruluşları ile şirketler üstü anlaşmalar yapıyorlar (toplu iş sözleşmeleri / Kollektivverträge). şirketlerin elde etmiş oldukları yıllık karlarının mümkün olduğu kadar büyük bir bölümünün kar payı olarak işçilere dağıtılması sendikaların olmazsa olmaz taleplerinden. Maaşların arttırılması toplumun alım gücünü arttıracadı için her zaman mümkün olduğu kadar yıllık maaş zammı oranının yüksek tutulmasını ve böylece yükselen alım gücünün de ekonomiyi canlandıracağını düşünüyorlar.

Sendikaların bu işlevine karşılık olarak işveren odaları yönetmelikleri ile beraber şirket sahiplerinin çıkarlarını korumak için çalışıyorlar. şirketlerin kar dağılımları için şirket sahipleri, üst düzey yöneticileri ve çalışanları karşı karşıya geliyor. şirket sahipleri ve yöneticileri mümkün olduğu kadar kardan işçilere pay vermemeye alışıyor. İşte bu aşamada sendikalar devreye giriyor ve kendilerine tanınmış haklar çerçevesinde her yıl yeniden toplu iş sözleşmeleri kapsamında yapılan pazarlıklar neticesinde, elde edilen kardan mümkün olduğu kadar fazla pay sahibi olmaları adına işçiler için mücadele veriyor.

Avusturya Sendikalar Birliği (Österreichischer Gewerkschaftsbund)

Johann-Böhm-Platz 1

A-1020 Wien

+43/1/534 44 39

oegb@oegb.at, www.oegb.at

GPA-djp / Özel Sektörde alışan Memurlar, Matbaa, Basın-Yayın, Kağıt Sendikası – (Gewerkschaft der Privatangestellten, Druck, Journalismus, Papier)

GPA-djp Özel Sektörde alışan Memurlar, Matbaa, Basın-Yayın, Kağıt Sendikası bu alanlarda çalışan işçi ve çıraklar ile lise ve üniversite öğrencilerinin menfaatlerini gözeten ve

koruyan sendika. Ayrıca atipik (esnek) çalışanlar, annelik koruma süresinde olanlar ile askerlik görevlerini yerine getirenlerin sendikası olma özelliğini de taşımakta.

Avusturya'nın en çok üye sayısına sahip olan sektör sendikası. 15 bin civarında işçi temsilcisine hizmet vererek, çalışanlar ile işçi temsilcilerinin menfaat ve çıkarlarını korumakta. Her yıl çeşitli sektörlerde toplam 160 adet toplu iş sözleşmesinin de yeniden pazarlığını yaparak çalışanların maaşlarının artmasına katkıda bulunuyor.

GPA-djp'ye bağlı sektörler ve toplu iş sözleşmeleri

- İnşaat ve Konut İnşaatı Sektörü (Bau/Wohbau)
- Kimya, Plastik, Cam Sektörleri (Chemie, Kunststoff, Glass)
- Baskı, İletişim, Kağıt işleme (Druck, Kommunikation, Papierverarbeitung)
- Elektro, IT, Telekom (Elektro, Bilgisayar, Telekomünikasyon)
- Enerji (Energie)
- Finans (Finance)
- Araştırma, Eğitim, Kültür, Organizasyon (Forschung, Bildung, Kultur, Organisation)
- Sağlık, Sosyal, Kiliseler (Gesundheit, Soziales, Kirchen)
- Şans Oyunları, Turizm, Otel ve Lokantalar (Glücksspiel, Tourismus, Freizeit)
- Ticaret (Handel)
- Tarım ve Ormancılık, Gıda, İçecek (Land-u. Forstwirtschaft, Nahrung, Genuss)
- Medya/Gazetecilik (Medien, JournalistInnen)
- Metal/Madencilik ve Demir-Çelik (Metall/Bergbau-Stahl)
- ORF- Avusturya devlet televizyonu ve bağlı şirketler (ORF und Töchter)
- Kağıt ve Kağıt Sanayii (Papier und Papierindustrie)
- Sosyal Sigortalar (Sozialversicherungen)
- Taş ve Seramik, Ağaç, Kerestecilik (Stein und Keramik, Holz, Sage)
- Tekstil, Hazır Giyim, Ayakkabı (Textil, Bekleidung, Schuhe)
- Ulaşım (Verkehr)
- Sigortalar (Versicherungen)
- Finansal Hizmetler (Wirtschaftsdienstleistungen)

Şayet yukardaki sektörlerden birinde çalışıyorsanız bu GPA-djp sendikasının yetki alanlarına dahilsiniz anlamına gelir. İşyerinde karşılaçağınız sıkıntılarla ilgili sendikanız sizlere

kesinlikle yardımcı olmaya çalışır. Her hangi bir sendikaya üye değilseniz bile gerekli açıklamalar yaparak yardımcı olmaya çalışacaktır. Bununla beraber sizi sendikaya üye olarak kazandırma adına da çaba sarfedeceklerdir, bu duruma şaşırmayın.

GPA-djp sendikası 2016 yılında üyeleri için toplu iş sözleşmelerinden veya kanunlardan doğan hakları olan toplam 88 milyon avronun işverenlerden işçilere ödenmesini sağlamış.

GPA-djp Sendikasına nasıl ulaşabilirsiniz?

Bütün şubeler için geçerli olan çalışma saatleri:

Pazartesi-Perşembe: 08:00 - 16:30

Cuma günleri: 08:00 - 14:00

Wien:

Alfred-Dallinger-Platz 1

1030 Wien

+43 (0)5 03 01 - 2100

wien@gpa-djp.at

Niederösterreich:

Gewerkschaftsplatz 1

3100 St. Pölten

+43 (0)5 03 01 22

niedersoesterreich@gpa-djp.at

Burgenland

Wiener Strasse 7

7000 Eisenstadt

+43 (0)5 03 01 - 23047

Burgenland@gpa-djp.at

Kärnten

Bahnhofstraße 44/4

9020 Klagenfurt am Wörthersee

+43 (0)5 0301 - 25000

kaernten@gpa-djp.at

Oberösterreich

Voksgartenstrasse 40

4020 Linz

+43 (0)5 03 01 - 26000

oeberoesterreich@gpa-djp.at

Tirol

Südtiroler Platz 14 (Hauptbahnhof)

6020 Innsbruck

+43 (0)5 0301-28000

tirol@gpa-djp.at

Steiermark

Karl Morre Strasse 32

8020 Graz

+43 (0)503010 - 24000

steiermark@gpa-djp.at

Vorarlberg

Reutegasse 11

6901 Bregenz

+43 (0)5 0301-29000

Vorarlberg@gpa-djp.at**Salzburg**

Markus-Sittikus-Straße 10

5020 Salzburg

+43 (0)5 0301-27000

Salzburg@gpa-djp.at

Kamu Çalışanları Sendikası – (Gewerkschaft Öffentlicher Dienst) (GÖD)

Kamu Çalışanları Sendikası, 240.000 üyesi ile Avusturya'nın yedi sektör sendikası arasında ikinci sırada geliyor. Partiler üstü bir oluşum olmakla beraber demokrasinin ve sosyal dayanışmanın temel prensiplerine inanan ve aynı zamanda da Avusturya Sendikalar Birliği'nin tüzüğünü uygulayan bir kurum.

Kamu Çalışanları Sendikası'nın bünyesinde organize olan sektörler şunlar:

- Genel İdari Hizmetler (Allgemeiner Verwaltungsdienst)
- Öğretmenler (Lehrer)
- Yürütme Personeli - Emniyet Teşkilatı (Exekutive)
- Doktor, Hemşireler ve Hasta Bakıcıları (Ärzte und Krankenpflegepersonal)
- Hakimler (Richter)
- Üniversite ve Yüksek Okul Akademik Personeli (Universitäts- u. Hochschullehrer)
- Askeri Personel (Militärpersonal)

İrtibat Adresi:

Teinfaltstraße 7,

1010 Wien

+43 (0)1 - 53 454

goed@goed.at

Varolma Sendikası – (Younion/ Die Daseinsgewerkschaft)

Kendisini “Bize ihtiyaç duyduğunuz her yerdeyiz” diye tanıtan Younion Sendikası 200’den fazla farklı sektörün bir araya geldiği partiler üstü bir kurum. Toplam 2100’den fazla şehirde organize olmuştur ve belediyelere bağlı kurum ve kuruluşlardaki çalışanlara hitap etmektedir. Belediyelere bağlı kuruluşları şu şekilde sıralayabiliriz;

- Belediye çalışanları
- Belediyelere bağlı sağlık kuruluşları
- Belediyelerin ulaşım alanında fâliyet gösteren kuruluşları (Tramvay, otobüs, metro)
- Belediyenin Elektrik, Su, Doğalgaz, Çöp vs. ilgili şirketleri
- Cenaze ve Defin işleri şirketi

Avusturya’daki bütün belediyeler ve belediyelere bağlı kurum ve kuruluş çalışanlarının bağlı olması gereken sendika Younion Sendikası. Belediyelerde ve belediyelere bağlı bu kurum ve kuruluşlarda çalışıyorsanız, çalışma hayatınızda her hangi bir zorlukla karşılaştığınızda Younion Sendikası’na başvurabilirsiniz.

Younion Sendikası’nın çalışmaları sonucunda iş yerlerindeki ırkçı ve dışlayıcı davranışlar azalmış ve daha uygun insancıl çalışma şartlarına ulaşılmış.

Kamuoyunda çok fazla bilinmemesine rağmen erişilmiş olan ödenek haklarının da takipçisi yine sendikaların kendisi. Erişilmiş olan ödeneklere en güzel örnekler Noel (Weihnachtsgeld) ve İzin (Urlaubsgeld) ödenekleri. Bu ödenekler iş kanunu kapsamında çalışanlara verilmemektedir; tam aksine sendikaların mücadeleleri sonucunda toplu iş sözleşmeleriyle garanti altına alınmış.

Younion Sendikası’nın işçilere sunduğu servislerden bazıları:

- Hukuk danışmanlığı
- Eğitim danışmanlığı
  - Seminerler
  - Promosyonlar
  - Öğrenci yurtları

Wien

Maria-Theresien-Straße 11

1090 Wien

+43 (0)1/31316/83601 0

<https://www.younion.at>

Burgenland

Wiener Straße 7

7000 Eisenstadt

+43 (0)2682/770/21

<https://www.younion.at>

Vorarlberg

Rathausplatz 4/5

6850 Dornbirn

+43 (0)5572-25072

<https://www.younion.at>

Oberösterreich

Weingartshofstraße 2

4020 Linz

+43 (0)732/654246/6313

<https://www.younion.at>

Niederösterreich

Karl-Waldbrunner-Platz 1/2

1210 Wien

+43 (0)1 31316-83783

<https://www.younion.at>

Salzburg

Markus-Sittikus-Straße 7

5024 Salzburg

+43 (0)662/8072 0

<https://www.younion.at>

Steiermark

Karl-Morre-Straße 32

8020 Graz

+43 (0)316/7071/241

<https://www.younion.at>

Tirol

Südtiroler Platz 14-16

6020 Innsbruck

+43 (0)512/59777 0

<https://www.younion.at>

Kärnten

Bahnhofstraße 44

9020 Klagenfurt

+43 0463/5870 0

<https://www.younion.at>

Posta ve Telekomünikasyon Çalışanları Sendikası – (Gewerkschaft der Post- und Fernmeldebediensteten)

Posta ve Telekomünikasyon Sendikası 2015 yılında 70. yılını kutladı. Yetmiş yıllık bir başarı hikayesi olan bu sendikanın üyeleri ve tüm bu sektörlerde çalışanları için elde etmiş olduğu başarılarından bir kaç örneği şu şekilde sıralayabiliriz;

- Toplu İş Sözleşmeleri ve İşçi Temsilcilerinin bir sosyal hak olarak yer alması
- 1970’li yıllarda haftalık çalışma sürelerinin azaltılması
- 2000’li yıllarda ise taşeron işçiler için de Toplu İş Sözleşmesi hakkının kazanılması

Posta ve Telekomünikasyon Çalışanları Sendikası günümüzde özellikle Avusturya Postanesi (Österreichische Post AG) çalışanları, A1 Telekomünikasyon şirketi, ÖBB-Postbus ve Austro Control şirketi çalışanlarına hitap eden bir sendika.

Gewerkschaft der Post- und Fernmeldebediensteten

Johann-Böhm-Platz 1

1020 Wien

Telefon: 01/534 44-494 40

gpf@gpf.at

<http://www.gpf.at>

Viyana-Okul Enformasyon Bürosu (Schulinfo Wien)

Kurum eğitim alanında bilgi edinmek isteyen ebeveyn, öğrenci ve öğretmenler için ilk başvuru mekanı. Temel görevleri şunlardır:

- Okul hukuku hakkında danışma,
- Okul seçiminde bilgilendirme,
- Okul fuarlarının organizasyonunda destek,
- Okul ve ebeveyn konferanslarında rol,
- Diğer eğitim kurumları ile irtibat sağlama,
- Viyana Okul Rehberi’nin hazırlanması.

Viyana-Okul Enformasyon Bürosu

A-1010 Wipplingerstrasse 28

Telefon: +43 1 525 25 – 7700

Danışma saatleri: Pazartesi, salı, perşembe ve cuma: 08.30 – 15.00

Mail: schulinfo@ssr-wien.gv.at

Viyana Göçmenler İçin Okul Enformasyon Hizmeti (Schulinfo für MigrantInnen – SIM)

Viyana Milli Eğitim Müdürlüğü (Wiener Stadtschulrat) tarafından 1985 yılında Viyana Okul Hizmeti'nin bir şubesi olarak 'Yabancılar İçin Okul Danışma' (Schulberatung für Ausländer) adıyla kuruldu. Daha sonra 1994 yılında adı 'Göçmenler İçin Okul Danışma' olarak değiştirilen kurum, Viyana Milli Eğitim Müdürlüğü ile Viyana Entegrasyon Fonu'nun (Wiener Integrationsfonds) ortak projesi.

Şimdi 'Göçmenler İçin Okul Enformasyon Hizmeti' ismiyle çalışmalarına devam eden kurum Viyana Okul Enformasyon Bürosu'na bağlı olarak hizmet veriyor.

Göçmen kökenli çocuk ve gençlerin okul hayatlarında yaşadıkları sorunlara çözüm getirmeye çalışan kurumun verdiği hizmetlerden bazıları şunlar:

- Gerek ebeveynler ve gerekse öğrenciler için okulla ilgili alanlarda destek ve bilgilendirme,
- Okul idaresince ihtiyaç duyulduğunda okullara destek,
- Ebeveynler için düzenlenen programlarda, okullardaki öğretmen-veli toplantılarında tercümanlık hizmeti,
- Konferanslarda kültürler arası konularda konuşmalar yapmak.

Danışma hizmetleri Almanca'nın yanısıra Boşnakça, Hırvatça, Sırpça ve Türkçe de yapılmaktadır.

Göçmenler İçin Enformasyon Hizmeti Avusturya'da eğitim alanında karşılaşılabilecek ihlallerin çözümü noktasında en etkili kuruluşlardan biridir.

Göçmenler İçin Okul Enformasyon Hizmeti (Schulinfo für MigrantInnen – SIM)

Telefon: +43 1 525 25 – 77 868 veya – 77 859

Mail: sim@ssr-wien.gv.at

serafettin.yildiz@ssr-wien.gv.at

Danışma saatleri: Pazartesi, salı, perşembe ve cuma: 08.30 – 15.00

Yüz yüze danışma olanağı telefonla randevu alındıktan sonra mümkün olmaktadır.

Burgenland

Gerhard Vitorelli

LSR für das Burgenland

Kernausteig 3, Zimmer 112

7001 Eisenstadt

Tel.: 026-82/ 710/ 121

E-Mail: gerhard.vitorelli@lsr-bgld.gv.at

Kärnten

Mag. Dr. Christoph Kathollnig

LSR für Kärnten

10. Oktoberstraße 24, Zimmer 004

9020 Klagenfurt/Celovec

Tel.: 0463/ 58-12/ 324

E-Mail: christoph.kathollnig@lsr-ktn.gv.at

Niederösterreich

LSI Maria Handl-Stelzhammer, MA

LSR für Niederösterreich

Rennbahnstraße 29, Zimmer 403

3109 St. Pölten

Tel.: 027-42/ 280/ 41-20 maria.handl-stelzhammer@lsr-noe.gv.at

Oberösterreich

Mag. Elisabeth Messner

LSR für Oberösterreich

Sonnensteinstraße 20, 1. Stock, Zimmer 105

4040 Linz

Tel.: 0732/ 70-71/ 10-51

E-Mail: elisabeth.messner@lsr-ooe.gv.at

Salzburg

AD Christa Schwaiger

LSR für Salzburg

Mozartplatz 10, Zimmer 306

5010 Salzburg

Tel.: 0662/ 80-83/ 22-51

E-Mail: christa.schwaiger@lsr-sbg.gv.at

Steiermark

Alexandra Ettinger

Mag. Andrea Vidak

LSR für die Steiermark

Körblergasse 23, Zimmer 514

8011 Graz

Tel.: 05/ 0248-345/ 198 oder 417

E-Mail: alexandra.ettinger@lsr-stmk.gv.at

andrea.vidak@lsr-stmk.gv.at

Tirol

Nataša Maroševac
Gamze Yöndem
Mag. Wafaa Alm Al-Din
LSR für Tirol
Innrain 1, 1. Stock, Zimmer 113 und 114
6020 Innsbruck
Tel.: 0512/ 520-33/ 114, 115 oder 124
E-Mail:n.marosevac@lsr-t.gv.at
g.yoendem@lsr-t.gv-at
w.almaldin@lsr-t.gv.at

Vorarlberg
Mag. Dr. Christine Gmeiner (interimistisch)
LSR für Vorarlberg
Bahnhofstraße 12
6900 Bregenz
Tel.: 055-74/ 49-60/ 502
E-Mail: christine.gmeiner@lsr-vbg.gv.at

REBAS 15 – Yabancı Öğrenciler İçin Bölgesel Okul Danışma Merkezi (Regionale Schulberatungsstelle für ausländische SchülerInnen im 15. Bezirk)

Viyana'nın 7. ve 15. Bölgelerinde oturan göçmen kökenli aile ve öğrencilere yönelik bir danışma merkezi. Öğrenme zorluğu ve okul seçimleri başta olmak üzere eğitim ve öğretimle ilgili bütün meselelerde danışmanlık hizmeti veriyor. Ayrıca merkezde Almanca ve okul destek kursları da organize ediyor.

Bu kurumdaki danışmaların ağırlık noktasını göçmen kökenli öğrencilerin sorunları oluşturuyor. Kurum ayrıca eğitim ve öğretim kaynaklı ailevi ve sosyal problemlerde de danışma hizmeti sunmanın yanısıra resmi kurumlarla iletişimde de katkı sağlıyor.

Danışmalar Almancanın yanısıra Boşnakça, Hırvatça, Kürtçe, Makedonca, Romanca, Sırpça ve Türkçe de yapılıyor.

REBAS 15 – Yabancı Öğrenciler İçin Bölgesel Okul Danışma Merkezi (Regionale Schulberatungsstelle für ausländische SchülerInnen im 15. Bezirk)
Adres: Gaspasse 8-10, Stiege 4/1/Oda 130, 131 A-1150 Wien
Telefon: (01) 89 134-15 361 (01) 89 134-15 362 (01) 89 134-15 367 (01) 89 134-15 368
Şahsen Danışma: Salı 13.00 – 15.00, Perşembe 14.00 - 17.30, Cuma 08.00 – 12.00
Şahsi danışma için önceden telefonla randevu alınması gerekmektedir.
Telefonla Danışma: Pazartesi – Perşembe 13.00 – 15.30, Cuma 08.00 – 12.00

Mail: nedjeljka.kristo@ssr-wien.gv.at

Ayrımcılığa ve Toleranssızlığa Karşı Yardım Hattı (Gegen Diskriminierung Hotline)

Avrupa, Entegrasyon ve Dışişleri Bakanlığı bünyesinde kurulan bu telefon hattı ile Avusturya’da etnik kimliği, kökeni ve dini inançlarından ötürü ayrımcılık ile karşılaşan kişiler durumlarına uygun adreslere yönlendirilirler. Öte yandan kurum ayrımcılığın karşılıksız bırakılmadığını göstermenin yanısıra ayrımcılık karşıtı kuruluşların tanınırlıklarını artırmayı da hedefliyor.

Ayrımcılıkla karşılaşmış bir kişinin hızlı ve etkin bir şekilde sonuç alabilmek için ilk planda bu yardım hattından yararlanabilmesi faydalı. Zira genelde haksızlığa uğramış kişiler, çok sayıda yardım kuruluşu arasından hangisinin doğru olduğunu bilemedikleri için haklarını aramak için yeterli motivasyona sahip olamıyorlar.

Ayrımcılığa ve Toleranssızlığa Karşı Yardım Hattı (Gegen Diskriminierung Hotline)

Telefon: 050 11 50 – 4242

Mail: antidiskriminierung@bmeia.gv.at

Danışma saatleri: Pazartesi – Cuma 08.00 – 17.00

Detaylı bilgi şuradan elde edilebilir: <http://www.bmeia.gv.at/integration/hotline-gegen-diskriminierung/>

Telefonla Tavsiye 147 (147 Rat auf Draht)

1987 yılından beri çocuklar, gençler ve vasilerinin kullanımına açık olan *Telefonla Tavsiye 147*, Avusturya’nın her yerinden, her an, anonim ve ücretsiz danışma hizmeti sunuyor.

Ebeveynler, nine ve dedeler, öğretmenler ve diğer ilintili kişiler tarafından çocuk ve gençleri ilgilendiren her tür sorun için danışma hizmeti psikologlar, psikoterapistler, hukukçular, yaşam ve sosyal danışmanlar tarafından veriliyor ve isim sorulmuyor.

Bu acil telefon hattı özellikle çocukların ve gençlerin şahsi başvuruları için düşünülmüş bir imkan olarak görülmeli. Karşılaştıkları her tür sorun hakkında büyükleri ile iletişime geçemeyen genç yaştaki insanların telefon yoluyla, ücretsiz ve tamamıyla anonim olarak danışma hizmeti alması ve gerekli görüldüğünde başka kurum ve kuruluşlara yönlendirme yapılması amaçlanmakta.

Telefonla Tavsiye 147 (147 Rat auf Draht)

Telefon: 147

Chat Danışma: Her pazartesi, çarşamba ve cuma saat 18.00 – 20.00

Sanal Danışma: www.rataufdraht.at

WhatsApp ve instagram Danışma: @147rataufdraht

Detaylı bilgi: <http://www.rataufdraht.at/themenubersicht/handy-internet/147-rat-auf-draht-in-whatsapp>

Avusturya Çocuk ve Gençlik Avukatlık Kurumu (Kinder- und Jugendanwaltschaft in Österreich)

Avusturya'da herhangi bir talimat olmadan, ücretsiz, istenilmesi durumunda anonim olarak çocuk ve gençlere hizmet veren bir dizi avukat bulunmaktadır. Her eyalette mevcut olan bu kurumun görevi, çocukları, gençleri ve onların sorunları ile alakalı olmak kaydıyla yetişkinleri karşılaştıkları sorunların çözümü konusunda bilgilendiriyor.

BM Çocuk Hakları Konvansiyonu'ndaki yükümlülükleri yerine getirmek amacıyla her eyalette çocuk ve gençlerin çıkarlarını savunmak amacıyla oluşturulan bu kurum, karşılaşılan sorunların çözümünde çocuk ve gençlerin hizmetinde. İnsan haklarının Avusturya Anayasası statüsünde olması bu kurumun etkinliğini üst seviyelere çıkarmakta.

Çocuk ve Gençlik Avukatları (Kinder- und Jugendanwaltschaft in Österreich)

Eyalet Adı	İletişim Bilgileri
Burgenland	Mag. Christian Reumann Europaplatz 1 A-7000 Eisenstadt Telefon: +43 57 600 - 2808 Faks: +43 57 600 - 2187 Mail: post.jugendanwalt@bgld.gv.at
Kärnten	Mag. Astrid Liebhauser Völkermarkter Ring 31 A-9020 Klagenfurt Telefon: +43 800 22 17 08 veya +43 50 536 571 32 Mail: kija@ktn.gv.at
Niederösterreich	Mag. Gabriela Peterschofsky-Orange Tor zum Landhaus Stiege A, 3. OG. Wienerstraße 54 A-3109 St. Pölten Telefon: +43 274 290 811 Mail: post.kija@noel.gv.at
Oberösterreich	Mag. Christine Winkler-Kirchberg Kärntnerstraße 10 A-4021 Linz Telefon: +43 73 277 201 40 01 Faks: +43 73 277 2021 40 77 Mail: kija@ooe.gv.at
Salzburg	Dr. Andrea Holz-Dahrenstädt Gstättengasse 10 A-5020 Salzburg Telefon: +43 662 430 550 Faks: +43 662 430 550-3010

Steiermark	Mail: kija@salzburg.gv.at Mag. Denise Schiffrer-Barac Paulustorgasse 4/III A-8010 Graz Telefon: + 316 877 - 4921 (Çocuk ve gençlik hukuku telefonu)
Tirol	Mail: kija@stmk.gv.at Mag. Elisabeth Harasser Meraner Straße 5 A-6020 Innsbruck Telefon: 0512 508 37 92
Vorarlberg	Mail: kija@tirol.gv.at DSA Michael Rauch Schießstätte 12 A-6800 Feldkirch Telefon: +43 5522 849 00 Faks: +43 5574 511-923 270
Wien	Mail: kija@vorarlberg.at Mag. Ercan Nik Nafs DSA Monika Pinterits Alserbachstraße 18 A-1090 Wien Telefon: +43 1 70 770 00 Mail: post@jugendanwalt.wien.gv.at

Helping Hands Derneği (Verein Helping Hands)

Profesyonel hukukçuların bir araya gelmesi ile kurulmuş olan bu dernek Avusturya'da yaşayan yabancıların hukuksal ve entegrasyon problemlerinin yanısıra karşı karşıya kaldıkları ırkçılık ve ayrımcılık gibi sorunlarda da yardımcı olmaya çalışıyor. Hizmet ücretsiz olup telefonla ya da mail yoluyla randevu talep edilmesi isteniyor.

Her ne kadar küçük bir dernek olsa da bu kuruluş oldukça etkin bir şekilde göçmenlerin sorunları ile ilgilenip birlikte çözüm yolları aramakta. Çalışanlarının hukukçu olmaları nedeniyle de ülkede bulunan bir çok kurum ve kuruluştan daha fazla hukuki altyapı hakkında bilgi sahibi olan kurum, bu özelliğini aktif bir şekilde göçmenler lehine kullanmaktan çekinmiyor.

Helping Hands Derneği (Verein Helping Hands)

Taubstummengasse 7-9 A-1040 Wien

Telefon: 01/ 310 88 80 – 10

Faks: 01/ 310 88 80 – 37

Mail: info@helpinghands.at

İnternet Adresi: www.helpinghands.at

Çalışma saatleri: Pazartesi 9.30 – 17.30, Salı – Perşembe 9.30 – 13.30

Derneğin şubeleri:

Graz:

Helping Hands Graz - Verein für integrative und antirassistische Projekte; Rechtsberatung für integrative und antirassistische Projekte

Münzgrabenstrasse 11 A-8010 Graz

Telefon: 0699 1133 8402

Linz:

Helping Hands Linz – Verein für ehrenamtliche fremdenrechtliche Beratung
A-4040 Linz

Mail: office@helpinghands-linz.at

Facebook: www.facebook.com/helpinghandslinz

Salzburg:

Helping Hands Salzburg - Verein für fremdenrechtliche Beratung, Integration und
antirassistische Projekte

Kaigasse 28 A-5020 Salzburg

Telefon: 0662/ 80 44 60 03

Mail: helphand.oeh@sbg.ac.at

İnternet sitesi: www.helpinghands-salzburg.org

Danışma saatleri: Pazartesi 09.00 – 12.00

Salı 16.00 – 19.00

Perşembe 09.00 – 12.00

Avusturya İslam İnanç Topluluğu Dokümantasyon Merkezi (Dokustelle der Islamischen Glaubensgemeinschaft in Österreich – IGGIÖ)

Batı Avrupa'da bir istisna olarak İslam dininin tanınması dolayısıyla Avusturya'da yaşayan müslümanların devlet nezdindeki muhatabı olarak seçilen *Avusturya İslam İnanç Topluluğu* bünyesinde kurulmuş. *Dokümantasyon Merkezi* ülkede bulunan müslümanların yaşadıkları ırkçı ve ayrımcı uygulamaları kayıt altına almanın yanısıra insan haklarının ihlali anlamına gelen bu tür tutumların önüne geçmeye de çalışıyor. Bu açıdan kurum müslümanların Avusturya toplumunun diğer üyeleri ile eşit muamele görmesine yardımcı olmaya ve uğradıkları haksızlıkların giderilmesine gayret ediyor.

Değerlendirme; Görece yeni olan bu kuruluş işlevsellik açısından çok güçlü olmamakla beraber gerek Avusturya'nın yerli nüfusunda ve gerekse göçmenlerde müslüman karşıtı uygulamaların kabul edilemezliği noktasında farkındalık oluşturmaktadır. Bunun dışında *Dokümantasyon Merkezi* vuku bulan hak ihlallerini kayıt altına alarak da bir baskı gurubu olarak işlevini yerine getirmeye çalışıyor.

**Avusturya İslam İnanç Topluluğu Dokümantasyon Merkezi (Dokustelle der
Islamischen Glaubensgemeinschaft in Österreich – IGGIÖ)**

Telefon: 0676/ 40 40 005

Mail: dokustelle@derislam.at

İnternet sitesi:

<http://www.derislam.at/index.php?c=content&cssid=Dokustelle&navid=1172&par=40>

WienXtra – Viyana Şehri Gençlik Enformasyon (jugendinfo der Stadt Wien)

Viyana’da yaşayan 13 – 26 yaş aralığındaki gençler için danışma merkezi olan bu kuruluş başvuranlara çok sayıda alanda ilk bilgileri vermekte ve gerekli yönlendirmelerde bulunmakta. Sözü edilen alanlardan bazıları şunlar:

- Yurtdışında staj imkanları,
- Erasmus olanakları,
- Ek ders ihtiyacının karşılanması,
- Kamu kurum ve kuruluşları hakkında yönlendirme.

Hukuki anlamda bir etkinliği bulunmayan kurumun ilk bilgilendirme ve yönlendirmelere ihtiyaç duyulduğunda hizmetine başvurulması önerilir.

WienXtra – Viyana Şehri Gençlik Enformasyon (wienXtra – jugendinfo der Stadt Wien)

Babenbergerstrass 1, Burgring Köşesi, A-1010 Wien

Telefon: 01/ 4000 84 100

Mail: jugeninfowien@wienXtra.at

İnternet sitesi: www.jugendinfowien.at

Facebook: www.facebook.com/jugendinfowien

Açılış saatleri: Pazartesi – Çarşamba: 14.00 – 19.00, Perşembe – Cumartesi: 13.00 – 18.00

WienXtra- Viyana Şehri Gençlik Enformasyonu Avukatlık ilk Danışma Hizmeti (Anwaltliche Erstberatung)

Gençlere ya da çocuk sahibi ailelere hukuksal sorunlar veya sorular karşısında avukatlık ilk danışma hizmeti sunuyor.

Kurum bünyesinde bulunan avukatlar aşağıdaki hususlar hakkında bilgi veriyor ve danışma hizmeti sunuyor:

- Dava süreçlerine hazırlık
- Şahit ifadelerinde prosedür

- Antlaşmalarla ilgili sorular
- İdari cezalara karşı itirazlar
- Kira kontratının feshi

Hukuksal ilk danışma hizmetinde aynı zamanda wienXtra- jugendinfo danışmanları da eşlik etmekte. Karşılaştığınız hukuksal konularla ilgili sorularınıza cevap bulabilirsiniz.

Verilen bu hizmetler karşısında herhangi bir ücret istenmemekte, danışma sırasında konuşulan hiçbir husus üçüncü kişilere iletilmemekte.

Bu hukuksal destekten gençlik çalışanları, öğretmenler ya da ilgili gruplar faydalanabilmekte.

Avukatlık ilk Danışma Hizmeti-WienXtra (Anwaltliche Erstberatung)

Telefon : 01/4000-84 100

Adres: wienXtra-jugendinfo, Babenbergerstraße / Ecke Burgring, 1010 Wien

İnternet sitesi; <http://www.wienxtra.at/jugendinfo/infos-von-a-z/anwaltliche-erstberatung-in-der-jugendinfo/>

Mail: jugeninfowien@wienXtra.at

Her ayın ilk Salı günü 15:30- 18:30 saatleri arasında bu hizmet sunulmakta.

Ayrımcılığın Olmadığı Bir Eğitim Düzeni Girişimi – IDB (Initiative für ein diskriminierungsfreies Bildungswesen)

Anaokulundan üniversiteye kadar eğitim ve öğretimin tüm kademelerinde her çeşit ayrımcılığın karşısında bulunan bu organizasyon, Avusturya'daki okullarda cereyan eden bütün ayrımcılık türleri hakkında farkındalık yaratmak istemekte. Birleşmiş Milletler Çocuk Konvansiyonu ile Avrupa İnsan Hakları Konvansiyonlarının istisnasız bütün Avusturya eğitim kurumlarında uygulanmasını hedefleyen kurum, ağırlık noktasını 'Olay yeri okul' (Tatort Schule) adıyla ilk ve ortaöğretim kurumlarındaki ayrımcılığa vermiş. Zira araştırmaların da gösterdiği gibi en fazla ayrımcılığın yaşandığı yerlerden birisi okul.

Kurum özellikle internet sitelerinde hazır bulundurdukları şikayet formu aracılığıyla eğitim alanında bir ayrımcılığa maruz kalanlara hızlı ve bürokratik olmayan bir imkan sunuyor. Kurum, anonim olarak da yapılabilen söz konusu şikayetleri hem kamuoyunun farkındalığını artırmak amacıyla belgelendirme çalışmasında kullanıyor hem de şikayet sahibinin sorununu gidermek için konuya duyarlı siyasetçilere iletiyor.

Kendileri de genç olan organizasyon yöneticileri, eğitim alanındaki ayrımcılığa karşı aktif bir tutum almakta. Kurumun görece yeni olması yaptırım gücünü zayıflatmakla birlikte kurum çalışanlarının konuya duyarlı yaklaşımları ve sorunların aşılması noktasında aktif tutum sergilemeleri bu açığı kapatmaya yardımcı oluyor.

Ayrımcılığın Olmadığı Bir Eğitim Düzeni Girişimi – IDB (Initiative für ein diskriminierungsfreies Bildungswesen)
Mail: office@diskriminierungsfrei.at
İnternet sitesi: www.diskriminierungsfrei.at

Ayrımcılığa Uğramış Kurbanların Haklarını Elde Etmek İçin - Dava Birliği (Klagsverband zur Durchsetzung der Rechte von Diskriminierungsopfern)

Kurum, aralarında Uluslararası Af Örgütü'nün (Amnesty International) de bulunduğu çok sayıda sivil toplum kuruluşunun bir araya gelmesi ile oluşturulmuş bir çatı kuruluşu. Kendisi doğrudan kişileri bilgilendirmez ve ilk başvuru yapılacak kurum da değil. Daha çok çatı kuruluş içinde yer alan dernekler aracılığıyla ayrımcılıkla mücadele edilmesi hedefine sahip olan kurum, yine üyeleri aracılığıyla ayrımcılığa maruz kalmış kişileri mahkemelerde destekler ve pilot davalar açar. Kurum bu alanda çalışan diğerleri gibi Avusturya devletinde ayrımcılığın yasak olması ilkesine dayalı olarak çalışmalarını yürütürken gerekli bütçeyi bazı bakanlık ve eyaletlerden elde etmekte.

Özellikle *Eşit Muamele Avukatlığı*nı bünyesinde barındırması ve açmış olduğu pilot davalar aracılığıyla ayrımcılık kurbanlarının haklarına ulaşması açısından son derece etkili bir kuruluş olarak kesinlikle göz ardı edilmemesi gereken bir ayrımcılıkla mücadele insiyatifi.

Devlet kurumu olması ve bizatihi devlet tarafından ayrımcılıkla mücadelede görevlendirilmesi nedeniyle son derece etkin bir kuruluş. Doğrudan olmayıp dolaylı da olsa hizmet alımı bağlamında eğitim hayatında karşılaşılan ayrımcılıkla mücadele edilirken başvurulması faydalı olan kurumlardan biri.

Ayrımcılığa Uğramış Kurbanların Haklarını Elde Etmek İçin - Dava Birliği
Schönbrunner Straße 119/13
Eingang: Am Hundsturm 7
1050 Wien
Tel.: +43-1-961 05 85-13
Mail: info@klagsverband.at

İnternet sitesi: www.klagsverband.at

Üniversite Kamu Denetçisi (Ombudsstelle für Studierende)

Üniversite öğrencilerine sınav sisteminden derslerin içeriğine, burslardan okula kayıt olmaya kadar üniversite ile alakalı tüm konularda danışma hizmeti sunar ve yaşanan problemlere çözüm bulmada yardımcı olur.

Üniversite Kamu Denetçisi (Ombudsstelle für Studierende)

Ombudsstelle für Studierende

Minoritenplatz 5, A-1014 Wien

Telefon (ücretsiz): +43 800 311 650 (Pazartesi - Cuma: 09.00 – 16.00)

İnternet sitesi: <http://www.hochschulombudsmann.at>

Eşit Muamele Sorunları Çalışma Komitesi (Arbeitskreis für Gleichbehandlungsfragen)

2002 Üniversite yasası gereğince ve hala geçerliliğini koruyan maddeye göre Avusturya'daki her üniversitenin bünyesinde eşit muamele soruları ile ilgili çalışma komiteleri kurulmuş. Bu komiteler etnik aidiyet, dinsel ya da dünya görüşü, yaş veyahut cinsel tercih ile ilgili ayrımcılığa uğrayan üniversite öğrencilerinin, personelin ve akademisyenlerin danışabilmesi ve destek alabilmesini hedeflemiştir.

Bu hizmet şu üniversitelerde sunuluyor:

- **Universität Wien**

Adres: Arbeitskreis für Gleichbehandlungsfragen

Universitätsring 1

1010 Wien

Telefon: +43-1-4277-20501

Mail: gleichbehandlung@univie.ac.at

İnternet Sitesi: <http://gleichbehandlung.univie.ac.at/>

- **Medizinische Universität Wien**

İnternet Sitesi: [https://www.meduniwien.ac.at/web/ueber-](https://www.meduniwien.ac.at/web/ueber-uns/organisation/gremien/arbeitskreis-fuer-gleichbehandlungsfragen-der-meduni/)

[uns/organisation/gremien/arbeitskreis-fuer-gleichbehandlungsfragen-der-meduni/](https://www.meduniwien.ac.at/web/ueber-uns/organisation/gremien/arbeitskreis-fuer-gleichbehandlungsfragen-der-meduni/)

Mail: gleichbehandlung@meduniwien.ac.at

Telefon: +43 1 40160-10013

Adres: Medizinische Universität Wien

Spitalgasse 23

1090 Wien

- **Technische Universität Wien**

Internet Siteni :<https://www.tuwien.ac.at/gleichbehandlung/>

Adres: Karlsplatz 13, 1040 Wien

Telefon: Tel. +43-1-58801-0

- **Universität für Bodenkultur Wien**

Internet Siteni: <https://www.boku.ac.at/besondere-organe-und-einrichtungen/arbeitskreis-fuer-gleichbehandlungsfragen-akgl/>

Adres: Gregor Mendel-Haus

Gregor-Mendel-Straße 33

1180 Wien

Telefon: 0043 01 47654-19301

Mail: eva.ploss@boku.ac.at

- **Wirtschaftsuniversität Wien**

Internet Siteni:

<https://www.wu.ac.at/universitaet/organisation/interessensvertretungen/equaltreatment/der-arbeitskreis-fuer-gleichbehandlungsfragen/>

Adres: Arbeitskreis für Gleichbehandlungsfragen

an der WU (Wirtschaftsuniversität Wien)

Welthandelsplatz 1, A-1020 Wien

Gebäude D1, 2. Stock

Telefon: Tel.: +43/1/31336/5799; 5116

Mail: ak-gleich@wu.ac.at

- **Veterinärmedizinische Universität Wien**

Internet Siteni: <https://www.vetmeduni.ac.at/arbeitskreis-fuer-gleichbehandlungsfragen/>

Adres: Veterinärplatz 1, 1210 Wien

Telefon: +43 1 25077-1108

Mail: Winfriede.Winkler@vetmeduni.ac.at

- **Akademie der bildenden Künste Wien**

Internet Siteni:

<https://www.akbild.ac.at/Portal/organisation/uberuns/Organisation/arbeitskreis-fur-gleichbehandlungsfragen>

Adres: Anna Lena Janowiak

Augasse 2–6, D1.9.11

1090 Wien

Telefon: +43 (1) 58816-3400

Mail: a.janowiak@akbild.ac.at

- **Universität für angewandte Kunst Wien**

Internet Siteni: <http://dieangewandte.at/gleichbehandlung>

Adres: Oskar Kokoschka-Platz 2, 1010 Wien

Telefon: +43 1 711330

- **Universität für Musik und darstellende Kunst Wien**

Internet Siteni: <https://www.mdw.ac.at/akg/>

Adres: Anton-von-Webern-Platz 1 1030 Wien

Telefon: +43 1 71155-8231

Mail: akg@mdw.ac.at

- **Medizinische Universität Graz**

Internet Siteni: <http://www.medunigraz.at/akgl-arbeitskreis-fuer-gleichbehandlungsfragen/>

Adres: Billrothgasse 20/1 8010 Graz

Telefon: +43/316/ 385-72048

- **Technische Universität Graz**

Internet Siteni: <https://www.tugraz.at/tu-graz/organisationsstruktur/vertretungen-der-tu-graz-angehoerigen/arbeitskreis-fuer-gleichbehandlungsfragen/>

Adres: Mandellstraße 5/I

8010 Graz

Telefon: +43 316 873 6099/6110

Mail: akg@tugraz.at

- **Universität Graz (Karl-Franzens-Universität Graz)**

Internet Siteni: <https://akgl.uni-graz.at/de/>

Adres: Harrachgasse 34, 8010 Graz

Telefon: +43 (0)316 380 – 1028

Mail: akgl@uni-graz.at

- **Universität für Musik und darstellende Kunst Graz**

Internet Siteni:

<https://www.kug.ac.at/einrichtungen/einrichtungen/vertretungen/arbeitskreis-fuer-gleichbehandlungsfragen/start.html>

Adres: Brandhofgasse 18

8010 Graz

Telefon: +43 316 389 1180

- **Universität Innsbruck (Leopold-Franzens-Universität Innsbruck)**

Internet Siteni: <https://www.uibk.ac.at/gleichbehandlung/>

Adres: Innrain 52

A-6020 Innsbruck

Telefon: +43/512/507-9045

Mail: Gleichbehandlung@uibk.ac.at

- **Medizinische Universität Innsbruck**

Internet Siteni: https://www.i-med.ac.at/ak_gleichbehandlung/

Adres: Innrain 98/8, AZW-Gebäude

A - 6020 Innsbruck

Telefon: +43 (0)512/9003-70016

Mail: ak-med@i-med.ac.at

- **Universität Klagenfurt**

Internet Siteni: <https://www.aau.at/universitaet/organisation/interessensvertretungen-beauftragte/arbeitskreis-fuer-gleichbehandlungsfragen/>

Adres: Universitätsstraße 65-67

9020 Klagenfurt

Telefon: +43 463 2700 8610

Mail: Karin.Priller@aa.u.at

- **Montanuniversität Leoben**

Internet Siteni: <http://frauenfoerderung.unileoben.ac.at/>

Adres: Montanuniversität Leoben

Peter-Tunner-Strasse 5

A-8700 Leoben

Telefon: +43 (0) 3842 402 6303

Mail: Eva.Wegerer@unileoben.ac.at

- **Universität Linz (Johannes-Kepler-Universität Linz)**

Internet Siteni: <http://www.jku.at/content/e213/e152/e129/>

Adres: Altenberger Straße 69

4040 Linz

Telefon: Tel.: +43 732 2468 – 4831

Mail: akg@jku.at

• **Universität für künstlerische und industrielle Gestaltung Linz**

İnternet Sitesi: <http://www.ufg.ac.at/Arbeitskreis-fuer-Gleichbehandlungsfrage.1303.0.html>

Adres:

Domgasse 1, 4. OG

4020 Linz

Telefon: +43 (0) 676 84 7898 473

Mail: akg.Anfragen@ufg.at

• **Universität Salzburg (Paris-Lodron-Universität Salzburg)**

İnternet Sitesi: <https://www.uni-salzburg.at/index.php?id=18>

Adres: Kaigasse 17/ II

5020 Salzburg

Telefon: +43 (0) 662/ 8044-2490

Mail: akg@sbg.ac.at

• **Universität für Musik und darstellende Kunst Salzburg (Mozarteum Salzburg)**

İnternet Sitesi: <https://www.moz.ac.at/de/university/gleichbehandlungsfragen.php>

Adres: Paris-Lodron Straße 9

5020 Salzburg

Telefon: +43 (0)662 6198 6602

Mail: akg@moz.ac.at

• **Universität für Weiterbildung Krems (Donau-Universität Krems)**

İnternet Sitesi: <https://www.donau-uni.ac.at/de/universitaet/gremien/gleichbehandlung/index.php>

Adres: Donau-Universität Krems

Arbeitskreis für Gleichbehandlungsfragen

Dr.-Karl-Dorrek-Straße 30

3500 Krems

Telefon: 43 (0)2732 893-2366

Mail: christina.petz@donau-uni.ac.at

Okul Psikoloji Servisi (Schulpsychologie Bildungsberatung)

Okul Psikoloji Servisi devlet tarafından öğrencilere, velilere ve eğitim personeline sunulan ve yıllık 140 binin üzerinde danışmanın gerçekleştirildiği bir hizmet. Ele alınan temel konular önemli karar aşamalarında destek, öğrencilerin başarılarını artırma yolları hakkında bilgilendirme, okul paydaşlarının ruh sağlığının korunmasına katkı sağlamak, okullarda şiddet ve mobbinge karşı önlemler alınmasında yardımcı olmak.

Okul Psikoloji Servisleri İletişim Bilgileri

Burgenland: Dr. Werner Braun 7001 EISENSTADT, Kernausteig 3 Tel.: 02682/710-131

Kärnten: Dr. Gert Lach 9020 KLAGENFURT, Kaufmannng. 8 Tel.: 0463/56659

Niederösterreich: DDr. Andrea Richter 3109 ST.PÖLTEN, Rennbahnstr. 29 Tel.: 02742/280-

4700

Oberösterreich: Dr. Agnes Lang 4041 LINZ, Sonnensteinstraße 20 Tel.: 0732/7071-2321
Salzburg: Mag. Helene Mainoni-Humer 5020 SALZBURG, Aignerstr. 8 Tel.: 0662/8083-4221

Steiermark: Dr. Josef Zollneritsch 8015 GRAZ, Körblergasse 23 Tel.: 0316/345-199

Tirol: Dr. Hans Henzinger 6020 INNSBRUCK, Müllerstr. 7/II Tel.: 0512/57 65 61

Vorarlberg: Dr. Maria Helbock 6900 BREGENZ, Bahnhofstraße 12 Tel.: 05574/4960-210

Wien: Dr. Mathilde Zeman 1010 WIEN, Wipplingerstr. 28 Tel.: 01/52 525/77505

Viyana Eşcinsel ve Transseksüelleri Koruma ve Ayrımcılığa Karşı Mücadele Merkezi (Wiener Antidiskriminierungsstelle für gleichgeschlechtliche und transgender Lebensweisen)

LGBTİ bireylerin kamu kurum ve kuruluşlarında veya herhangi bir yerde ayrımcılığa uğradıklarında müracaat edebileceği kurumlardan biri. Aynı zamanda çalışma hayatında olsun veya aile içerisinde olsun cinsel kimlik/tercih/yönelimleri nedeniyle mağdur edildiğini düşünen herkes ücretsiz olarak WAST'e başvurabilir.

Avusturya'da LGBTİ bireylerin cinsel kimlik/tercih/yönelimleri dolayısıyla uğradıkları hak ihlallerine karşı hukuki güvenceleri geçmişle kıyaslandığında geniş. 1971 yılından beri Avusturya'da eşcinsellik, diğer bir deyişle eşcinsel yaşam biçimi serbest. 2004 yılından beri ayrımcılık karşıtı yasalar (Antidiskriminierungsgesetz) mevcut. Evlenme hakkı yasal olarak tanınmış değil ancak 2010 yılından beri resmi olarak Kayıtlı Beraberlik (EP) karşıt cinsle yapılan evliliklerle eşdeğer sayılıyor. Uluslararası Af Örgütü Avusturya'yı, eşcinsellerin bazı mal ve hizmetlere ulaşmalarına ilişkin ayrımcılığa karşı güvence sağlamadığı yönünde eleştiriyor.

Viyana Eşcinsel ve Transseksüelleri Koruma ve Ayrımcılığa Karşı Mücadele Merkezi

Adres: Auerspergstraße 8, Wien

Telefon: +43 1 4000-81449

Mail: wast@gif.magwien.gv.at

Gençlik Koçu (Jugendcoaching)

Zorunlu eğitimini tamamlama aşamasına gelen veya okulu bitirmiş ve 15 yaşına gelmiş gençlerin katılabildiği bu ücretsiz program, gençlerin hayatlarının en önemli karar anlarından birini oluşturan bu dönemde yol gösterici olmayı amaçlıyor.

Toplamda bir yıl kadar sürebilen bu süreçte, gencin okul hayatına devam etmek isteyip istemediği, devam etmek istemiyorsa çıraklık, dolayısıyla meslek hayatına yönlendirilmesi arzu edilmekte. Sürece gencin velileri ya da güvendiği başka birileri de dahil edilebilmekte.

Gençlik koçluğu programı hakkında çok dilli bilgilendirme broşürü düzenlenmiş:

Deutsch: Jugendcoaching

Albanisch: ??

BKS: Omladinsko savetovanje

English: Youth Coaching

Polnisch: Jugendcoaching

Russisch Молодежный коучинг

Slowenisch: Mladinsko svetovanje

Türkisch: Gençlere koçluk hizmeti

Ungarisch: Jugendcoaching

Gençlik Koçu (Jugendcoaching)

Dr. Andrea Fraundorfer

BMB

Freyung, 1 A-1010 Wien

Telefon: +43 1 53120-4723

andrea.fraundorfer@bmb.gv.at

Bağımsız Gençlik Koçluğu Hizmeti – (Unabhängige Jugendcoaching Dienst)

Avusturya’da devletten bağımsız olarak gençlere ve ailelerine koçluk hizmeti veren kişi ve kurumlar da var. Ücret karşılığı yapılan bu hizmeti sunanlardan Türkiye kökenli iki kişi Gülmihri Aytaç ve Ercüment Aytaç. Kendileri de uzun yıllardır Avusturya eğitim süreci içinde yer almış olduklarından buradaki yapısal ve günlük ayrımcılık türlerinin gençler ve aileleri üzerindeki baskısını hafifletebilecek mekanizmaları iyi tanıyorlar. Bunun dışında

Aytaç'lar, yine alanda sahip oldukları tecrübeler ışığında ihtiyaç duyulan hukuki desteğin gençler ve aileleri için tanınmasına yardımcı olacak çalışmalar da yapıyorlar.

Gençler büyük oranda okul hayatında karşılaşmış oldukları ayrımcılığın etkisiyle öğrenime isteksizlik duyabiliyorlar. Bu da başarısızlığa yol açıyor ve okul hayatını bitirmeye kadar gidebiliyor. Gençlik koçluğu hizmeti, hem gençlerin zihinlerinde hem de ailelerinde oluşan başarısızlık algısını kırmaya yönelik öğrenim tekniklerinin uygulanmasını ifade ediyor. Böylelikle göçmen çocuk ve gençler öğrenimlerini zorlaştıran, kimi zaman da bitiren mental engelleri aşarak özgüvenli, mutlu ve başarılı öğrenciler haline gelebiliyorlar.

Bağımsız Gençlik Koçluğu Hizmeti
Rasumofskygasse 4/2/12 A-1030 Wien
Gülmihri Aytaç & Ercüment Aytaç
0043 664 514 65 54
0043 664 186 56 28

Mahkeme Halk Günü – (Amtstag Justiz)

Avusturya'da haftada en az bir gün, mahkemeler halka açık hukuki danışma hizmeti verir. Bu gün genellikle Salı oluyor. Bu danışma hizmetinden yararlanmak isteyenler, başvuruda bulunup önceden randevu almalı. Halk günleri mahkemelerin giriş kapısında duyuruluyor; ayrıca internet üzerinden randevu almak da mümkün.

Mahkemeler her türlü hukuki konuda başvurucaı bilgilendiriyor. Davalar ve usüllerle ilgili yönlendirme hizmeti sunuyor. Avukatı olmayanlar halk gününde sözlü olarak şikayetlerini dile getirebilirler. Kendilerine bu konuda dava açmanın isabetli olup olmadığı konusunda bilgi veriliyor. Dava açılması gerekiyorsa tutanak tutuluyor ve dava açılabilir.

Eyalet ve bölgedeki çalışma ve sosyal hukuk meselelerindeki mahkeme adreslerine aşağıdaki linkten ulaşabilirsiniz. Sağ köşedeki arama sekmesinde ikamet ettiğiniz yerin posta kodunu yazdığınızda size en yakın mahkeme adreslerini öğrenebilirsiniz.

<https://www.justiz.gv.at/web2013/html/default/8ab4a8a422985de30122a90e378661ef.de.html>

Arge Hukuk Danışmanlığı (ARGE Rechtsberatung) Diakoni - Mülteci Hizmeti / Volkshilfe Oberösterreich

ARGE hukuki danışmanlık hizmeti; Diakoni Flüchtlingsdienst ve Oberösterreich Volkshilfe kurumları tarafından kurulan bir çalışma grubu olup, yabancı hukuku hususunda ilticacılara, sığınmacılara ve aynı şekilde göçmenlere Avusturya çapında ücretsiz hukuk danışmanlığı sunuyor.

Avusturya çapında hizmet sunan bu kurumun merkez ofisi Viyana'da bulunuyor.

ARGE hukuk danışmanlığı başlıca aşağıdaki hizmetleri sunmakta;

- Anadilde veya tercümanlar aracılığıyla danışmanlık ve bilgilendirme.
- İltica başvuru sürecinde yabancıların hukuki süreç akışları ile ilgili bilgilendirme
- İltica ikamet koşullarının araştırılması.
- Kurum ve mahkemelerde sorgulama ve görüşmelere eşlik edilmesi veya mahkeme öncesinde hazırlık süreçlerine destek verilmesi
- Aile birleşimi kapsamında iltica edeceklere destek sunulması.
- Kanunen reşit olmayan mültecilerin yasal olarak temsil edilme sorumluluğunun alınması.
- İhtiyaç durumlarında bazı kurum ve organizasyonlara yönlendirme yapılması.

Diakoni Flüchtlingsdienst ARGE hukuk danışmanlık hizmeti.

Wattgasse 48 3. Stock

1170

Wien

E-Mail:

beratung.ost@diakonie.at

Telefon:

+43 (0)1 405 62 95

Açılış saatleri:

Pazartesi :09:00-14:00

Salı:09:00-13:00

Çarşamba:09:00-16:00

Perşembe:09:00-13:00

ARGE Rechtsberatung Regionalstelle Burgenland - Nord und Mitte

Hauptstraße 37/Top 14

7000 Eisenstadt

+43 (664) 88705938

beratung.burgenland-nord@diakonie.at

Randevu görüşmeye göre belirlenmektedir

Mehr

ARGE Rechtsberatung Regionalstelle Burgenland - Süd

Wiener Straße 1

7400 Oberwart

+43 (0)664 88 98 26 20

beratung.burgenland-sued@diakonie.at

Randevu görüşmeye göre belirlenmektedir

Mehr

ARGE Rechtsberatung Regionalstelle Kärnten

Hauptplatz 7

9500 Villach

+43 (0)664 88 68 23 19

beratung.kaernten@diakonie.at

Randevu görüşmeye göre belirlenmektedir

Mehr

ARGE Rechtsberatung Regionalstelle Salzburg

Innsbrucker Bundesstraße 47a / 2. Stock

5020 Salzburg

+43 (0)664 88 68 23 21

beratung.salzburg@diakonie.at

Randevu görüşmeye göre belirlenmektedir

ARGE Rechtsberatung Regionalstelle St.Pölten

Josefstraße 5/4

3100 St. Pölten

+43 (0)2742 214 38

beratung.noe-west@diakonie.at

Randevu görüşmeye göre belirlenmektedir

Mehr

ARGE Rechtsberatung Regionalstelle Steiermark

Nelkengasse 5

8010 Graz

+43 (0)664 88 68 22 81

beratung.steiermark@diakonie.at

Randevu görüşmeye göre belirlenmektedir

Mehr

ARGE Rechtsberatung Regionalstelle Tirol

Bürgerstraße 21

6020 Innsbruck

+43 (0)512 32 30 72 8670

beratung.tirol@diakonie.at

Randevu görüşmeye göre belirlenmektedir

Mehr

ARGE Rechtsberatung Regionalstelle Traiskirchen

Pfaffstättnerstraße 31b

2514 Traiskirchen

+43 (0)2252 547 26

beratung.traiskirchen@diakonie.at

Randevu görüşmeye göre belirlenmektedir

ARGE Rechtsberatung Regionalstelle Vorarlberg

Reichsstraße 173/5. OG

6800 Feldkirch

+43 (0)664 88 30 23 42

beratung.vorarlberg@diakonie.at

Randevu görüşmeye göre belirlenmektedir

CARITAS- Yabancılar Hukuku Danışmanlığı (Fremdenrechtsberatung)

Göçmen kökenli bireylere ikamet izinleri ya da vatandaşlık süreçleri ile ilgili ücretsiz danışmanlık hizmeti ve destekleri verilmekte. Kurum ikamet ve vatandaşlık hukuku konusunda sorularınıza ve taleplerinize yönelik birebir yüz yüze görüşme olanakları sunmakta. Bunun yanında oturma haklarınızla ilgili size özel durumlarda hukuki haklarınızla ilgili gerektiğinde yazılı dilekçe yazma desteği de vermekte.

- Oturma haklarınızla ilgili bilgi
- Size özel durumlarda hukuksal haklarınızla ilgili bilgilendirme
- Avusturya vatandaşlığı elde etme hususunda danışma
- Gerektiğinde hukuksal çerçevede yazılı dilekçe yazma desteği
- Resmi kurum kararları ve süreçleriyle ilgili açıklama
- İşlemler süresinde kapasiteye göre gerektiğinde birebir destek.

Yabancılar Hukuku Danışmanlık Hizmeti

Adres:

Mommsengasse 35, 2. Stock

1040 Wien

Telefon: 01 406 10 11-40

Telefonla ulaşılma zamanları: Pazartesi ve Cuma : 13:00- 15:00

Açılış saatleri;

Pazartesi, Çarşamba, Cuma: 09.00-13.00

Salı, Perşembe 14.00-16.00

İltica ve Yabancılar Hukuku Danışmanlığı

Mariannengasse 11

1090 Wien

Telefon:

01 406 10 11-20

Liste Perspektif – (Listeperspektive)

Bu kurum, 23 Şubat 2009 tarihli İşçi Odaları seçimlerinde “Perspektive-Bewegung” listesi ismi altında göçmen kökenli bireylerden oluşan hareket olarak başlamıştır. Halihazırda Ümit Vural’ın başkanlığında Perspektif Derneği olarak çalışmalarına devam eden oluşum, göçmenlerin sıkça karşılaştığı sorunlar hakkında bilgi veriyor ve danışmanlık hizmetleri

sunuyor. Resmi kurumlar, mahkemeler ve diğer kuruluşlar ile vatandaşlar arasındaki iletişim süreçlerine katkı veriyor. Ayrıca göçmenlerin yaşadığı hak ve hukuk ihlallerinde dernek bünyesinde danışma günlerinde bilgilendirme veya ilgili kurumlara yönlendirme yapılıyor. Özellikle hukuk alanında, iş, emeklilik, oturma ve vergi hukuku gibi konularda gelen talep ve sorulara da cevap vermeye çalışıyor.

Değerlendirme :

Bilhassa ayrımcılık meselelerinde başvurucular bu kurumdan destek istiyor. Her yıl çok sayıda kişi bu dernekten destek alıyor. Liste Perspektif olarak İşçi Odaları'na 150'e yakın kanun teklifi verilmiş. Yıllık 15 avro ödenmesi halinde Liste Perspektiften destek alınabiliyor.

Listeperspektive

Adres:

Sechshauser Strasse 94-96/2/R02, 1150 Wien

Mail: office@listeperspektive.at

Telefon: +43 1 997 19 42

İnternet sitesi: <http://listeperspektive.at/>

Açılış saatleri;

Pazartesi: 09:00 - 13:00

Salı 09:00 - 13:00

Çarşamba 09:00 - 13:00

Perşembe 13:00 - 17:00

Cuma : 14:00 - 18:00

Avusturya İnsan Hakları ve Uluslararası Diyalog için

Helsinki Derneği – (Österreichische Helsinki Vereinigung für Menschenrechte und Internationalen Dialog)

2008 yılında kurulan dernek, gönüllük esaslı ile çalışan bir sivil toplum kuruluşu. Temel amacı insan haklarını güçlendirmek ve uluslararası diyalog ve barışı pekiştirici çalışmalar yapmak. Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Örgütü ile ortak çalışmalar da gerçekleştiren kuruluş bireysel vakalar ile ilgili bir çalışma yapmamaktadır. Kuruluş daha çok bölgesel ve uluslararası alanda

ön plana çıkan insan hakları sorunları ile ilgili raporlar oluşturuyor ve konferanslar düzenliyor. Helsinki Avusturya, Avrupa çapında ırkçılık, yabancı düşmanlığı ve hoşgörüsüzlük konularında çalışma grupları oluşturuyor, mağduriyetleri izliyor ve dayanışma platformlarına katılıyor. Bireysel vakaların takibi ile uğraşmayan Helsinki Avusturya, bir lobi gücü ve bilgi merkezi olarak işlev görüyor.

Österreichische Helsinki Vereinigung für Menschenrechte und Internationalen Dialog
office@austrianhelsinki.at
Dittesgasse 2/19, 1180 Wien, Avusturya
www.austrianhelsinki.at
Tel. +436763122348

Uluslararası Af Örgütü Avusturya Şubesi – (Amnesty International Österreich)

Küresel düzeyde bir insan hakları hareketi olan Uluslararası Af Örgütü'nün Avusturya'da da bir şubesi bulunuyor. Mülteciler ve ayrımcılıkla ilgili çalışmalar da dahil olmak üzere insan hakları alanında çok sayıda kampanya yürüten Uluslararası Af Örgütü bireysel vakaları takip etmiyor. Ayrıca şubelerin kendi ülkelerindeki insan hakları ile ilgili çalışmaları da sınırlı. Çünkü Uluslararası Af Örgütü çalışma ilkeleri gereğince hiçbir şube kendi ülkesindeki insan hakları ihlalleriyle ilgili faaliyet yürütemiyor.

Buna karşın dünya çapında etkili bir lobi ve etki gücü bulunan örgütün insan hakları eğitimi alanında önemli faaliyetleri var ve bir ihlal başvurusu söz konusu olduğunda yol ve yöntem konusunda bilgi alınması veya dernek merkezinin bilgilendirilmesinin sağlanması mümkün. Bu bilgiler, Uluslararası Af Örgütü'nün ülke raporları, açıklamaları ve küresel kampanyaları için katkı sağlayabilir.

Amnesty International Österreich
Amnesty International Österreich
1150 Wien, Moeringgasse 10
Tel.: (+43 1) 78008 | Fax.: (+43 1) 78008-44
Mail: office@amnesty.at

Avusturya İnsan Hakları Derneği – (Verein Menschenrechte Österreich)

Kurum sığınmacı ve mültecilere ücretsiz hukuki danışmanlık hizmeti sunuyor. 2016 yılında Kurum 25.000 sığınmacıya destek vermiş. Kurum ayrıca sığınma ya da mülteci başvurusunda bulunmak amacıyla Avusturya'ya gelenlerden gözüaltına alınanlara Viyana ve Vordernberg (Steiermark) bölgelerinde hukuki yardımda bulunuyor.

Verein Menschenrechte Österreich
Günter ECKER
Alser Straße 20, Atelier, Tür 21
A-1090 Wien
Tel: +43 (664) 3003224
Mail: ecker@verein-menschenrechte.at

Roman Merkezi (Romano Centro- Wien)

Avusturya'da kurulan ilk Roman derneği. 1991 yılından beri faaliyetlerini yürütüyor. Romano Centro başta Roman kökenli bireyler olmak üzere, farklı gruplardan bireylere de hizmet sunuyor. Hayat koşullarını kolaylaştırmanın yanında eğitim, kültür ve ayrımcılığa karşı destekler veriyor. Bilhassa dernek sosyal ve çalışma hayatında Romanlara karşı ırkçı saldırılara ve söylemlere karşı danışmanlık hizmeti sunuyor.

Romano Centro- Viyana
Hofmannsthalgasse 2/2, 1030 Wien
Telefon:01 749 63 36 15
Email: office@romano-centro.org

Türkiye Cumhuriyeti Viyana Başkonsolosluğu Hukuk Danışmanlık Hizmeti

Yurtdışında bulunan Türkiye temsilciliklerinde çalışan avukatlar tarafından Türkiye kökenli bireylere ve Türkiye vatandaşlarına buldukları ülkelerde sahip oldukları hak ve hukuk mekanizmaları veya yaşadıkları hukuk ihlallerine karşı başvurabilecekleri kurumlar ve yollarla ilgili bilgi veriliyor ve ilgili kurumlara yönlendirme yapılıyor.

Aynı zamanda vatandaşlar hem Türkiye'deki hukuki meseleler hakkında bilgilendiriliyor hem de kendilerine Avusturya'daki resmi kurumlarla iletişim sürecinde gerektiğinde yazışma desteği de sunuluyor.

Viyana Başkonsolosluğu Hukuk Danışma Hizmeti

Adresse: Hietzinger Hauptstraße 29, 1130 Wien,

<http://viyana.bk.mfa.gov.tr/Mission>

Mail: konsulat.wien@mfa.gov.tr

Telefon: 0043 (01) 877 71 81

Konsolosluk, Salı ve Perşembe günleri, 14.30-17.00 arasında danışmanlık hizmeti sunuyor.

Salzburg Başkonsolosluğu

Adres: Strubergasse 9 A-5020

Salzburg Austria

Telefon: +43 662 44 21 20

Mail: konsulat.salzburg@mfa.gov.tr

Hukuk danışmanlığı hizmeti ise önceden randevu alınmak kaydıyla yalnız Cuma günleri 9:00-11:00 saatleri arasında verilmektedir.

Bregenz Başkonsolosluğu

Adres: Senderstr. 10, 6960 Wolfurt

T:+43 5574 42083

Mail: konsulat.bregenz@mfa.gov.tr

**4 / Hakkımızı aramanın en doğru yolunu ve yöntemini
biliyor muyuz?**

HAKLARIMIZI NASIL SAVUNMALI, HANGİ HATALARI YAPMAMALİYİZ?

Hakkınız çiğendiğinde ne yapmalısınız?

Ayrımcılık ve Irkçılıkla Karşılaştığımda Ne Yapmalıyım?

Burada ayrımcılık ve ırkçılığa şahit olmakla şahsen muhatap olmak arasında çok fark yoktur. Her durumda yapılması gerekenler şu şekilde özetlenebilir:

- Eğer gerekli ise öncelikle kendinizi güvenceye alın,
- Meydana gelen olayı delillendirmek için tarih ve saat belirterek yazın, eğer söz konusu olay uzun zamandır gerçekleşiyorsa günlük tutun,
- Olaya şahit olanlar varsa onlarla konuşun ve onların desteğini isteyin, destek sözü verenlerin iletişim bilgilerini (Adı, soyadı, adresi ve telefon numarası) not edin,
- Polisle irtibata geçin,
- Konuya duyarlı olabilecek kişi (aileden birisi, arkadaş, öğretmen, müdür) ve danışma merkezleri ile irtibata geçin.

• Sükunetinizi kaybetmeyin.

Göz göre göre haksızlığa maruz kalmak elbette can sıkıcıdır. İnsanın asabı bozulur. Ve bazen öfkesinden ötürü haklıyken haksız duruma düşer.

İşte bu duruma düşmemek için sükunetinizi korumaya çalışmalısınız. Mümkün olabildiğince sakin biçimde, öncelikle yapılan yanlış ifade edin.

“Resmi bir daireye gitmiştim. Evrakları doldurdum ama bir soruyu anlayamamıştım. Sıram

gelince içeri girdim, kâğıtlarımı verdim.

Neden bu soruyu doldurmadın diye sorduklarında anlayamadığımı söyledim ve ‘lütfen anlatabilir misiniz?’ dedim. O bana ‘ge scheisen!’ git doldur deyince ben dışarı çıkmadım ve “’sizin şefinizle görüşmek istiyorum’ deyince yardımcı oldu.”

Gülden Hanım, Viyana⁸

- **Haksızlığı mümkün olduğu kadar belgelemeye çalışın**

Yaşadığınız haksızlığı mutlaka belgelemeye çalışın. O anın sıcaklığı içinde yaşadığınız olay zihninizde ne kadar canlı olursa olsun, insan zamanla yaşadıklarının tamamını değilse bile bazı ayrıntıları unuttur.

Bu yüzden hemen not alın. Kalem kağıt yoksa, cep telefonunuza olayın ne zaman nerede saat kaçta ve nasıl gerçekleştiğini, olayın olduğu yer, oluş biçimi, sözlü bir saldırı varsa tam olarak ne dendiği, olay esnasında etrafta söylenen sözleri kendi ağzınızdan sıcağı sıcağına kaydedin.

Etrafta şahit varsa, onlardan adaletin gereği olarak şahitlik yapmalarını beklediğinizi söyleyin. Onların iletişim bilgilerini, isim ve adres almak için talepte bulunun. İnsanların Türk veya Avusturyalı, vicdan sahibi varlıklar olduğunu unutmayın.

Yanlışlarımız

Yanlış 1

Niyet okumayın. Suçluya değil suça odaklanın

Bir süpermarkette sıra size geldiğinde işini düzgün yapmayan bir kasiyerin veya bir devlet dairesinde işinizi yapmayıp evrakınızı reddeden bir memurun bunu ayrımcılıktan dolayı yaptığını hissedebilirsiniz. Haklı da olabilirsiniz. Ama peşinen onu ırkçılıkla, ayrımcılıkla suçlamamalısınız.

Orada size düşen, yapılan yanlışla işaret etmek, konuyu bu noktaya çekmek olmalı. Suçluya değil suça odaklanın. “Siz ayrımcısınız” demek yerine “Bu yaptığınız ayrımcılıktır”

⁸ Kıymet Aslan, *Yabancı Kader -Anadolu’dan Kadınların Bilinmeyen Yaşam Öyküleri*, Fremdes Schicksal – Unbekannte Lebensgeschichten der Frauen aus Anatolien, Röportaj, Veng Yayınları, İstanbul, 2009, ss. 27-28.

diyebilirsiniz.

Ama asla “siz Avusturyalılar böylesiniz, ırkçısınız” demeyin. Çünkü hiçbir toplum toptan iyi veya kötü değildir. Toptan suçlama adil değildir. Ayrımcı olan Avusturyalılar da vardır, olmayan Avusturyalı da. Tıpkı ayrımcı olan ve olmayan Türkler olduğu gibi.

Almancaınız yetmediği için size söyleneni tam olarak anlayamamış olabilirsiniz. Bu durumda şahitler, eksik parçaları tamamlamak için yardımcı olabilir.

- **Sözlü saldırı fiziki saldırıya dönüşürse, “imdat” diye bağırıp polis çağırın.**

Böyle durumlarda derhal polise müracaat etmelisiniz. Koruma talep etmeli, sonra o kişilerden şikayetçi olduğunuzu belirtmelisiniz. Şikayet söz konusu olduğunda polis onların kimlik bilgilerini almak zorundadır. Almadığında o da suç işlemiş olur.

Eğer polis sizi şikayet etmekten vazgeçirmeye çalışırsa, onunla konuyu uzun uzadıya tartışmaya girmeyin. Hakkınızın çiğnendiğini, şikayetçi olduğunuzu ve ondan görevini yapıp şikayetinizi kayda geçirmesini isteyin.

Yanlış 2

Yutkunup geçmeyin, sineye çekmeyin.

İnsanlık hali, o an aklınıza söz gelmez, özellikle de fiziksel bir saldırıya dönüşebilecek bir sataşmada olayın büyümesinden korkarsınız, ya da saldırgana karşı gücünüz yetmez, kendinizi koruyamazsınız. Bu tür durumlarda donkişotluk yapmaya kalkışıp kendinizi tehlikeye atmanız doğru olmaz.

Ama unutmaya çalışmayın, üstünü örtmeyin ve ailenizden yakınlarınızdan gizlemeyin.

Vicdanen saldırganı affedebilirsiniz. Bu erdemli bir davranıştır. Ama bu sizin o haksızlığı gidermek için şikayet etmenize engel değildir; olmamalıdır.

Çünkü bunu yaptığınızda, haksızlığı istemeden cesaretlendirmiş olursunuz. Yarın o kişi bunu size veya başkasına aynen tekrarlayabilir veya bir adım ötesine geçebilir.

Belki de sizin şikayetinizle duracak bir kötülük, siz sineye çektiğiniz için uzun zaman, bazen de artarak devam eder.

- **Şiddete maruz kaldığınızda sağlık raporu almayı ihmal etmeyin.**

Eğer vücudunuzda bir hasar veya yaralanma oluşmuşsa, ya da ciddi biçimde moralinizin bozulduğunu, bu olayın sizi çok kötü bir şekilde etkilediğini hissediyorsanız, doktora başvurup tedavi olurken, rapor almayı ihmal etmeyin. “Darp raporu”, “sağlık raporu” gibi isimlerle bilinen bu rapor, size yönelen şiddeti kanıtlamanıza ve sonrasındaki ceza ve tazminat talebinize ciddi bir dayanak olacaktır.

“Nasılsa elimde yüzümde bir şey yok” diye düşünmeyin. Çünkü şiddet sadece fiziksel şiddet değildir; psikolojik şiddet veya cinsel şiddet gibi çeşitleri de vardır; her ihtimale karşı hastaneye gitmelisiniz veya polise başvurduğunuzda sizi hastaneye sevk etmesini de istemelisiniz. O an belki travma geçiriyor olabilirsiniz ve olayın sıcaklığında fiziksel veya psikolojik bakımdan nasıl bir hasar gördüğünüzün farkında olmayabilirsiniz. Ama doktor fark eder.

Yanlış 3

“Ben bu ülkede hakkımı alamam” diye düşünmeyin

“Hepsi aynı, onlar birbirini korur. Kimi kime şikayet ediyorsun?” duygusuna kapılmamalıyız. Her makamı denetleyecek başka bir makam vardır ve Avusturya’da kimsenin sizi dinlemeyeceğini düşünseniz bile Avusturya hukukunun üstünde bir Avrupa Hukukunun olduğunu bilin.

Mesela tüm Avusturya mahkemeleri sizi haksız bulsa bile, onların da üstünde bir Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi var. Birçok haksız karar, yıllardır orada düzeltiliyor.

- **Konunun resmi makamlara ve kamuoyuna intikal ettirilmesi/yansıtılması için kararlılık gösterin.**

İnsanların maruz kaldığı haksızlıkların önemli bir bölümünün kayıtlara geçmediği düşünülüyor. Bu durum ihlallerin gerçek boyutunun görülmesini güçleştiriyor; haksızlığı ödüllendirmeye hizmet ediyor ve ihlallerin gerçek boyutunun görünürlük kazanmasını engelliyor.

Ayrımcılık içeren her türlü saldırının, ister sözlü ister fiziki olsun, isterse de kamu kurumlarının işlemlerinden kaynaklansın, Kamu Denetçiliği Kurumu'na, Eşitlik Kurumu'na ya da savcılığa bildirmeliyiz.

Bazen isminizin basında yer almasını istemeyebilirsiniz. Eğer böyle bir durum yoksa, aynı zamanda konunun doğru olarak aksettirileceğini düşündüğünüz bir medya organına da bildirebilirsiniz.

Sendikaya kayıtlıysanız, o sendikanın ilgili birimlerine, öğretmenleriniz öğretmenlerle ilgili kuruluşlara, esnafsanız esnaf odasına veya ticaret odasının ilgili birimine başvurmalısınız.

Yanlış 4

“Haklıyım, mağdurum ama kanıtım yok” diye düşünmeyin

Bazen size haksız işlem yapıldığını bilirsiniz ama elinizde yeterince delil yoktur. “Haksızlığa uğradım ama bunu kanıtlayamam, ispat edemem” diye düşünebilirsiniz. Çoğu kez ihlalciler de öyle düşünür. Ama bu düşünce sizi alıkoymamalı.

Doğrudur, hukukun temel bir ilkesi olarak “ispat yükü iddia edene aittir.” Ama günümüzde ayrımcılık başta olmak üzere birçok suçta, bu kural tersine döner. Yani mağdur olduğunuzu kanıtlamak için çarpınması gereken siz değilsiniz; o size haksızlık yapmadığını kanıtlamak zorundadır.

Örneğin bir okulda veya işyerinde “bana ayrımcılık yapıldı” diye şikayet ettiğinizde, ayrımcılık yapmadığını kanıtlamak şikayet ettiğiniz kişiye düşer. Avusturya hukukunda bu kural henüz geçerli sayılmaz. Ama evrensel düzeyde gittikçe yaygınlaşmaktadır ve bu konuda pratik üzerinden mevzuatı değiştirmeye zorlamak için şikayet etmekte fayda vardır.

Hem bırakın o uğraşsın. Adalet yerini bulmadı diyelim, en azından soruşturma geçiren bir ayrımcı, yarın başkasına haksızlık ederken bir kez daha düşünür.

- **Aynı anda birden çok yere başvurma hakkınızın olduğunu unutmayın**

Bazen bir haksız işlem, birden fazla suç teşkil edebilir. Örneğin size işyerinde ayrımcılık yapıldığında, bunu hem devletin çeşitli birimlerine hem de sendikaya şikayet edebilirsiniz. Eğer internet kullanıyorsanız, aynı mesajı hem Eşit Muamele Komisyonu'na, hem ombudsmana, hem de bağlı olduğunuz esnaf veya öğretmenler odasına gönderebilirsiniz.

Çoğu kez gönderdiğiniz makamlardan birden fazlasının çalışma alanına girer başvurunuz. Bazen de ilgili makamı, ilgisiz makama yaptığınız başvurunun cevabında bulursunuz. Mesela size gönderdikleri cevapta “bu şikayetiniz falanca kuruluşun görev alanına giriyor” dedikleri de olur.

Yanlış 5

Tartışmanın odağını kaybetmeyin

Hakkınızı ihlal eden kişi, konuyu başka yerlere çekmeye çalışacaktır. Onunla ayaküstü din, tarih veya siyaset tartışmasına girmeyin. Ona bu konular hakkında tartışmak zorunda olmadığınızı söyleyin ve örneğin o kişi memur ise, işinin gereğini tarafsız biçimde yapması gerektiğini hatırlatın.

Bu durumlarda nasıl davranmalı?

“Tramvaya binmiş işe gidiyorduk bir arkadaşla. Yaşlı bir kadın bindi. Hemen kalkıp yer verdim.

Fakat kadın, yanımda oturmuş olan arkadaşımın da kalkmasını istedi.

‘Bir kişisiniz, yetmiyor mu?’ dedim.

‘Almanca bilmiyor, yanımda oturmasını istemiyorum!’ karşılığını verdi.

Almanca konuşmadığı için bir birey diğerini evine davet etmeyebilir, kendi özel aracına da. Ama bir kamu taşıtında yanyana oturmayı reddedemez. Dolayısıyla kimsenin yerinden kalkması gerekmez. Bu olayda yaşlı kadının yaptığı ayrımcılık olarak değerlendirilebilir.

(...)

Komşumun öyle çirkin sözleri vardı ki! Tuvalete giderken, ‘siz Türkler inekler gibi poponuzu

yıkıyorsunuz' gibi."

Yakın bir arkadaşınız bu tür benzetmeler yaparak eleştiri yöneltebilir. Bu durumda açıklama yapabilirsiniz. Eğer bu üsluptan rahatsız olursanız, bir daha size böyle hitap etmemesini söyleyebilirsiniz.

Ancak aranızda böyle bir ilişki yoksa, bu şekilde bir hitap hakaret olarak değerlendirilebilir. Arkadaşınız da uyarınıza rağmen bu tür benzetmelerle konuşmaya devam ediyorsa, bu da bir hak ihlalidir (hakaret ve taciz yapıyor demektir).

Aynı şekilde siz de samimi olmadığınız birine, yaşadığınız ülkedeki egemen tuvalet alışkanlığıyla ilgili olarak, onların yeterince temiz olmadığını / temizlenemediğini söylememelisiniz.

Damla Hanım, Viyana.⁹

Okuldaki haklarımızı nasıl savunmalıyız?

Öğretmenin sınıfta ya da okulda başörtü takmanı yasaklayabilir mi?

Hayır. Bu konu Avusturya'da bir genelge (Erlass) ile çözülmüş ve okullarda başörtüsü serbest bırakılmıştır. Avusturya Eğitim Bakanlığı tarafından Avusturya Anayasası'nın inanç özgürlüğünü düzenleyen 14. maddesi 1. paragrafına ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 9. maddesine dayanılarak 2004 yılında çıkarılan genelgede (Z1 20.251/3-III/3/2004) okul hukukunda başörtüsünü yasaklayacak herhangi bir düzenlemeye yer verilemeyeceği karara bağlanmıştır.

Sizden böyle bir istekte bulunan kişiye, bu talebin kendisinin hukuka aykırı olduğunu söyleyebilirsiniz.

⁹ Aslan, age, s. 73.

Başörtüsünün hem Avusturya'nın da tanıdığı evrensel insan haklarına, bu kapsamda din ve vicdan özgürlüğü hakkına hem de Avusturya iç hukukuna uygun olduğunu hatırlatabilirsiniz.

Tenefüslerde anadilinde konuşmanı öğretmenler, müdürler ya da eyalet eğitim müdürü yasaklayabilir mi?

Hayır. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 8. maddesi özel alanı (privatsphäre) düzenler. Buna göre tenefüsler de öğrencilerin özel alanlarına dahil olduğu için böyle bir yasak getirilemez.

Arkadaşlarının seni sürekli ten renginden, etnik kökeninden ya da dininden dolayı rahatsız etmeye (taciz) hakları var mı?

Hayır. Her yerde olduğu gibi okullardaki mobbing uygulamaları da yasalar tarafından ırkçı dışlama olarak görülüp yasaklanmıştır. Bu konuda ceza hukukunun ilgili maddeleri uygulanır ve hem mobbing uygulayan kişi hem de – eğer mobbinge seyirci kalıyorlarsa – öğretmen ve okul idaresi cezalandırılabilir.

Öğretmen not verirken Avusturyalı sınıf arkadaşın ile senin aranda haksızlık yapabilir mi?

Hayır. Eşit Muamele Hukuku 2004 yılından beri eğitim ve öğretim alanında ayrımcılık yapılmasını kesinlikle yasaklamaktadır.

Öğretmen kötü bir not aldın diye seninle alay edip arkadaşlarının önünde seni küçük düşürebilir mi?

Hayır. Başarı değerlendirme yönetmeliğinde (Leistungsbeurteilungsverordnung §11 Abs.3) bu durum çok açık olarak ifade edilmiştir.

Öğretmen ondan farklı düşündüğün için sınavını kötü notlandırabilir mi?

Hayır. Burada dikkat etmen gereken yazdığın metnin düşünsel olarak doğru (tutarlı) olmasıdır. Bu durum da başarı değerlendirme yönetmeliğinde açıklanmıştır. (LB-VO §11 Abs. 7)

Eğitim ve Öğrenim Alanlarında Ayrımcılıkla Mücadelede Öneriler:

- Öğrenci ve velilerde hak arama bilincinin oluşturulması için iletişim olanaklarından faydalanmak,
- Çocuklarının okullarda ayrımcılığa uğradıkları noktasında velilerde farkındalığı artırmak,
- Ayrımcılık karşısında farkındalığı artırmak için her türden bilgi ve belge üretimini teşvik etmek,
- Öğrencilerde özgüvenin gelişimini sağlayacak tedbirler almak,
- Öğrencilerin okul gazeteleri çıkarmalarını teşvik ederek kendilerini ifade etmelerine yardımcı olmak,
- Hak arama bilinci gelişmiş ve özgüvenli öğrencilerin rol model olarak kamuoyu önüne öne çıkarmak.

Çocuğunuz haksızlığa uğruyor olabilir

Yaygın olarak şikayet konusu olan bir durum da göçmen ailelerin çocuklarının eğitimde yanlış yönlendirilmesi. Bu ayrımcı bir yaklaşımdan kaynaklanıyor olabileceği gibi, çocuğun Almanca'ya yeterince hakim olmamasına bakarak, onun öğrenme güçlüğü çektiği şeklinde yorumlayan idareciler ve öğretmenlerin yanlış kararlarından da kaynaklanabilir.

Böyle bir durumda aileler ilk söylenenle yetinmemeli, çocuğun durumunu anlamak için ilave çaba sarf etmeli ve gerekirse sınıf veya okul değiştirmeli.

“Müdür beni tanımadan öğrenme güçlüğü çeken öğrencilerin sınıfına almaya çalışmış. Annem kavga etmiş. Birçok ailenin başına geldi. İmza atıyorlar bilmeden.”

Viyana, 21 yaşında, erkek, üniversite öğrencisi.

Ve bu konudaki tecrübesini mutlaka diğer ailelerle paylaşmalı; onlarla görüş alışverişinde bulunmalı.

Bunların ilk adımı, göçmen velilerin örgütlenerek okullarda gerçekleşen ayrımcılığa kurumsal düzeyde karşı çıkması olabilir. Bunun için diğer velilerle çocukların okul durumu konusunda görüş alışverişinde bulunmak faydalı olabilir.

Mobbinge maruz kaldığınızda ne yapmalısınız?

Mobbingin ne olduğu yukarıda anlatılmıştı. Şimdi ona karşı neler yapabileceğimize bakalım...

Mobbing'den korunmak için ne yapmalı?

Her şeyden önce, mobbing kurbanı olayı şahsından kaynaklanan bir eksiklik olarak algılamamalı. Kendini suçlamamalı (Çünkü kimse bunu hak etmez). Kendi kişiliğinden, karakterinden ve yeteneklerinden şüphe etmemeli, duygusal davranmamalı ve bunu pek çok insanın maruz kalabileceği bir sorun olarak kabul ederek, soğukkanlı bir şekilde tedbir almaya çalışmalı.

Bir mobbing olayında alınabilecek başlıca kişisel tedbirler nelerdir?

- 1) Mobbingin temelinde beyan edilmemiş bir çatışma (konflikt) olabilir. Bu bakımdan öncelikle konuşarak çözüm denenebilir.
- 2) Genel olarak çalışanlar, işyerinde uyumlu olduklarını göstermek için ya da korktukları için çeşitli tacizler karşısında susabilirler. Ancak bu genellikle çözüm olmaz.
- 3) İşyerinde veya işyeri haricinde güven duyulan kişilerle olay hakkında konuşulabilir. Sorunları paylaşmak çözüm bulunmasına katkı sağlayabilir.
- 5) Bir mobbing günlüğü tutulmalı. Olay, varsa belgeler ve şahitleriyle birlikte kaydedilmeli.
- 6) Çatışmanın aynı konumdaki iş arkadaşları arasında olması durumunda, konunun amirlere aktarılması uygun olur. İlk konuşma şikâyet şeklinde olmamalı, ama gerekirse konu ile ilgili sorumlulukları amirlere hatırlatılmalı.
- 8) Gerekirse doktorlardan da durum hakkında yardım talep edilmeli.
- 9) Mobbing olayının çok rahatsız edici bir hal alması halinde konu ile ilgili olarak işyeri dışındaki uzmanlardan hukuki yardım talep edilmeli.
- 10) İşveren veya işyerindeki amirler, çalıştırdıkları kişilerin fiziki ve psikolojik sağlıklarını korumak için önlemler almakla yükümlüdürler. Dolayısıyla mobbinge maruz kalan çalışanların, yasal sorumluluklarını yerine getirmedikleri gerekçesiyle işvereni mahkemeye verme hakları vardır.

